Honvéd Altiszti Folyóirat

XXXII. évfolyam
2020. 3. szám

TARTALOM

TARTALOM

Lifelong learning 2
Az altiszti eskü egy életre szól 3
A jövő itt van 4
Megérkeztek a Leopardok Tatára 6
Profizmus, elszántság, céltudatosság 7
Szállítók 10
Minőségét megőrzi 12
Zrínyi és a katonai nevelés (2.) 14
Június 4. 19
A Hősök országos emlékköve 20
Keresztény ünnepeink: a Szentlélek kiáradása 24
Gondolkodjunk! 25
A leleményes őrmester, avagy gyalogos ulánusok Vácott 26
Altiszti olvasmányok 28
A csillagok útján 30
Egészségünk védelme és a hatékony munkavégzés 30
Humor 31
Történelmi visszatekintés 32

Megérkeztek a Leopardok Tatára 6. oldal

Lifelong learning

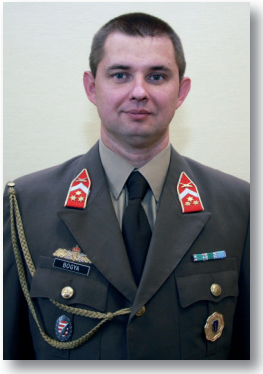

Jó pap is holtig tanul, tartja a mondás. Az önképzés a TUDÁS (így, csupa nagybetűvel) egyik útja. Ez a Magyar Honvédség altiszti képzési rendszerének egyik pillére is. A tanulás nem ér véget az iskolapadból történő felállással. Ezután a kötetlen, saját érdeklődésünk és meglévő ismereteink elmélyítésével szerezzük meg a TUDÁS-t. Ennek talán a legegyszerűbb módja az olvasás. Az írásművek, legyenek azok dokumentumregények, elbeszélések vagy szakkönyvek, mind egyet szolgálnak: más tapasztalatait, példáit tanulmányozva, vagy csak egyszerűen olvasva is okosodunk. Ha a való életben hasonló helyzettel állunk szemben, mint amiről már a könyvekből tudomásunk van, jobban, más nézőpontból is tudunk információt nyerni és megfontolt döntést hozni.

Altisztként és az altiszti hitvallásban foglaltaknak eleget téve, „személyes ambícióimat, tudásomat és időmet arra használom, hogy szakterületemen minél képzettebb és hatékonyabb legyek. Törekszem a folyamatos fejlődésre, az új eljárások elsajátítására". Nem csak a saját fejlesztésem a cél, de beosztottaimat is személyes példámmal a folyamatos fejlődésre nevelem, amit majd ők is továbbadnak a jövő katonanemzedékének.

A magyar kormány döntésének megfelelően a folyamatban lévő haderőfejlesztés célja egy ütőképes, felkészült és modern honvédség létrehozása, amely a térség meghatározó hadereje tud lenni. Az ütemesen érkező új haditechnikai eszközök állandó tanulást és folyamatos szemléletváltást kívánnak. Ha nem olvasunk, tanulunk folyamatosan, akkor elszokunk tőle, nem leszünk képesek tartani a tempót és nem tudunk az egyre gyorsabban változó világunk kihívásainak megfelelni.

A nyár a szabadságolások ideje. Ilyenkor mindenki lazít egy kicsit, hogy feltöltődve kezdjen neki az év második felének. Feltöltődni lehet a ház körüli munkák végzésével, sporttal, vagy egyszerűen mozdulatlanul pihenve (néha ez is kell), de úgy is, hogy elővesszünk egy könyvet és belefelejtkezünk. Olvasni, gondolkodni és fejlődni. Ezt nevezzük önképzésnek, divatosan „Lifelong learning"-nek.

Bogya Sándor főtörzszászlós

Az altiszti eskü egy életre szól

Közel négyszáz, az MH Altiszti Akadémián végzett katona tett ünnepélyes esküt július 18-án a Hősök terén. A fogadalmat tevő altiszteket Benkő Tibor honvédelmi miniszter és Korom Ferenc vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka köszöntötte.

A tárcavezető köszöntőjében úgy fogalmazott: az altiszti eskü magasztossága egy életre szól, mellyel a katonák elkötelezik magukat hazájuk, nemzetük mellett, ha kell, az életük árán is. „Az az eskü, amelyet elmondtak, az a hitvallás a hazáról, a nemzetről, a magyar emberek békéjéről, biztonságáról, annak védelméről szól, amelynek önök az élére álltak” – mondta Benkő Tibor. A miniszter rámutatott, hogy a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program révén az új típusú, „Acélkocka-rendszerben” képzett altisztek már egy olyan időszakban váltak katonává, amikor a Magyar Honvédség megújul. „A 21. század kihívásait kezelni képes technikai eszközökkel látjuk el önöket. A technikai eszközök önmagukban azonban keveset érnek, ha nincs mellettük jól kiképzett, felkészült, a hazája iránt elkötelezett, lojális katonaállomány” – hangsúlyozta a honvédelmi miniszter.

Korom Ferenc vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka beszédében rámutatott: az önálló magyar altisztképzés közel 100 éves értékrendből építkezik, ahol a kiképzők, az oktatók mindent megtettek azért, hogy az adott korszak körülményeinek megfelelően minél jobban felkészített katonák kerüljenek a honvédség csapataiba. „Ezen évszázados hagyomány szellemében tűzték zászlajukra a jelmondatot, amely szerint az erős akarat minden akadályt legyőz, erős akarat csak erős hitből fakadhat” – mondta. Hozzátéve, hogy a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program eredményessége talán az altiszti állományt érinti leginkább, ők azok, akikre a legnagyobb felelősség hárul, hiszen a jövő altisztjeinek képesnek kell lenniük az újonnan beszerzett, világszínvonalú haditechnikai eszközök kezelésére, javítására és harci alkalmazására.

Az altisztavatásról folyóiratunk következő, 2020/4. számában részletesen beszámolunk.

Fotó: Kertész László

A jövő itt van

Kicsivel több mint egy évvel ezelőtt ötödmagammal a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis Repülő-műszaki Zászlóaljának állományából lehetőséget és egyben feladatot kaptam, hogy részt vegyek egy ötnapos H145M Familiarization Course-on és további kétnapos logisztikai felkészítésen. A képzésre Németországban, a Magyarországtól mintegy 900 kilométerre nyugatra található Donauwörth városában épült Airbus Helikoptergyár oktatóközpontjában került sor. Az utazó kis csapat nyolcfős volt. Tagjai: Lázár Béla ezredes (MH Repülésfelügyeleti Osztály), Simon Sándor alezredes (MH Légialkalmassági és Légiforgalmi Felügyeleti Osztály), Szántai Zsolt alezredes (MH Logisztikai és Gazdálkodási Csoportfőnökség), valamint a Szolnokon azóta már létrehozott logisztikai csoportunk öt fővel (Horváth Gergely százados, Mészáros István törzszászlós, Timpfel Jenő zászlós, Finta Zoltán zászlós és Gecse Imre főtörzsőrmester). Mondanom sem kell, nagyon izgalmasnak ígérkezett a feladat, hiszen mi kezdhettük el azt a többéves kiképzési sorozatot, amely igen komoly fordulópontot jelent a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program haditechnikai fejlesztéseinek történetében. Mi lehettünk az elsők, akik megismerkedhettünk a rendszeresítendő új nyugati helikoptertechnikával és annak logisztikai hátterével.

Donauwörth, a hangulatos német kisváros

Egy hosszú és kimerítő autóút után, 2019. április 7-én az esti órákban érkeztünk meg a szép bajorországi kisvárosba, majd elfoglaltuk kijelölt szállodaszobáinkat a helyi Zu den Drei Kronen hotelben. A húszezer lakosú Donauwörth Nürnberg és Augsburg között fekszik, a Duna és a Wörnitz folyók találkozásánál. A városban található az Airbus Helicopters németországi gyára, a világ második legnagyobb ilyen üzeme. Itt gyártják a H135 és H145 multifunkciós helikoptereket, valamint a Tiger támogató és az NH90 szállító- és haditengerészeti helikoptereket a Bundeswehr és más nemzetközi ügyfelek számára. Ugyancsak Donauwörthben működik, immár több mint 45 éve a kiképző-felkészítő központ (Training Academy), amely az itt gyártott helikopterek biztonságos és magas szintű üzemeltetéséhez szükséges képzést biztosítja a szerelőknek, technikusoknak és pilótáknak.

Az Airbus kiképző-felkészítő központja

Másnap megkaptuk az itt-tartózkodásunk idejére szóló mágneses beléptetőkártyáinkat, majd pár perces biztonsági eligazítás után elkezdődött a 16 kérdéses angol nyelvű bemeneti vizsga. Megtudtuk, hogy egy tancsoportba került velünk még három német és két szaúd-arábiai kolléga is. A sikeres kezdés után azonnal rátértünk a fő tananyagra; az Airbus egyik amerikai oktatója, James Millet mutatta be nekünk a helikopter rendszereit olyan részletességgel, ahogy azt a mi logisztikai képzésünk megkívánta. Itt kell megjegyeznem: a tananyag átadása angol nyelven, igen magas színvonalon, a legmodernebb média- és oktatási eszközök segítségével történik. Minden egyes tananyagrésznél lehetőség volt a szemléltetésre, részben a helikopter adott részének működés közbeni megtekintésével, részben a belső működés megértését segítő metszetekkel.

Az egyéni tanulásra mindenkinek biztosítottak egy táblagépet, amely

tartalmazta az egész tananyagot, valamint személyes jegyzeteket készíthettünk vele a képzés során, amit elmenthettünk az oktatóközpont szerverére, ahonnan bármikor le is tölthettük az egészet. Láthattuk a két fő típusváltozat szimulátorát is az egyik tanhangárban. Nekünk, repülő-műszaki szakembereknek kiváló lehetőséget nyújtott a képzés egy új műszaki-kiszolgáló szemlélet megismerésére, egyben a keleti (orosz) és nyugati repülőtechnika üzemeltetése közötti különbségek felfedezésére. A vizsga előtti nap délutánján összegyűltünk a szálloda tárgyalójában egy kis közös tanulásra, a lehetséges vizsgakérdések átbeszélésére. Másnap az utolsó tananyagrészek leadása után a csapat minden tagja sikeres záróvizsgát tett a szerzett ismeretekből. Vizsgaeredményeink kihirdetése után megkaptuk nemzetközileg elismert bizonyítványainkat is.

A megmérettetést követő hétvége városnézéssel, bevásárlással telt, majd a hazautazásunk előtti napon – egy rövid elméleti logisztikai előadás után – lehetőséget kaptunk arra, hogy a gyárban bepillanthassunk a gyártás folyamatába, illetve „megtapogathassuk" a Magyar Honvédség számára készülő 3-as és 4-es helikoptereket (az 1-es és 2-es gép akkor már a berepülés fázisában volt).

A németországi képzés résztvevői

AIRBUS

Training Academy

Certificate of Recognition

Reference. DE.147.0008.SF145T2/19/04/007448

This certificate of recognition is issued to:

Mr. Zoltan FINTA

Date and Place of Birth: 11.01.1976, Szolnok

By:

AIRBUS HELICOPTERS DEUTSCHLAND GmbH
- Training Academy -
Dr.-Ludwig-Bölkow-Str. 4, 86609 Donauwörth
Reference: DE.147.0008

a maintenance training organisation approved to provide training and conduct examinations within its approval schedule and in accordance with Annex IV (Part-147) of Regulation (EU) No 1321/2014.

This certificate confirms that the above named person successfully passed the theoretical elements of the approved type training course stated below and the related examinations in compliance with Regulation (EC) No 216/2008 of the European Parliament and of the Council and to Commission Regulation (EU) No 1321/2014 for the time being in force.

Cat C Type Training

Eurocopter MBB-BK 117 D2
(Turbomeca Arriel 2)

in the time from 08.04.2019 to 12.04.2019.

The type training course covered the theoretical element according to the regulations mentioned above.

The overall theoretical test was passed on 12.04.2019 with the result of 75,0 %.

Signed: Oliver Taetz, Manager Technical Training

Signed: James Millet, Examiner Training Academy

For: AIRBUS HELICOPTERS DEUTSCHLAND GmbH

Date: 12.04.2019

A résztvevők bizonyítványt kaptak a kurzusok eredményes elvégzéséről

E látogatás is óriási élmény volt, lenyűgöző testközelből látni a korszerű gyártási fázisokat, ahogyan a vasból helikopter lesz. Ezt követően – remek szakmai idegenvezetéssel – megismerkedhettünk a vállalat hatalmas logisztikai központjával. Bepillanthattunk a cég által használt logisztikai folyamatokba, láthattuk a raktározási megoldásokat, az alkatrészek megrendelésének, utánrendelésének, valamint reklamációs ügyintézésének menetét. Az üzemlátogatásért köszönet illeti Simon Sándor alezredest.

Az utolsó nap reggelén leadtuk szállodai szobánkat, feltankoltuk készleteinket, majd nekivágtunk a hazaútnak. Már sötétedett, amikor az autók áthaladtak a helikopterbázis sorompója alatt, és jelenthettük parancsnokunknak, hogy az első fecskék eseménymentesen hazaértek.

Úgy gondolom, akik részt vettek, illetve vesznek a gyártó cég képzésén, azok testközelből láthatják megvalósulni a Magyar Honvédség haditechnikai modernizációját. Megtiszteltetés közvetlenül megtapasztalni a Magyar Honvédség megújulását, átérezni azt, hogy a jövő itt van, és mi a része, részesei vagyunk.

(A cikk elkészítéséhez nyújtott segítségéért külön köszönet Mészáros István törzszászlós úrnak.)

Finta Zoltán zászlós
MH 86 Szolnok Helikopter Bázis,
Repülő-műszaki Zászlóalj
ellenőr altiszt,
H145M logisztikai csoport

A magyar szakemberek a képzés egyik tantermében

Megérkeztek a Leopardok Tatára

Július 24-én, a honvédelmi miniszter és a Magyar Honvédség parancsnoka jelenlétében adták át ünnepélyesen az MH 25. Klapka György Lövészdandár számára az első négy Leopard 2A4HU harckocsit.

Az átvett Leopard 2A4 harckocsik

A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program a Magyar Honvédség valamennyi fegyvernemét és alakulatát érinti. A szárazföldi haderő megerősítéseként a honvédelmi tárca tizenkét Leopard 2A4 típusú harckocsit is lízingel a német gyártótól, amelyek közül az első négy – immár magyar felségjelzéssel – átlépte a magyar határt, hogy állomáshelyükön, a tatai MH 25. Klapka György Lövészdandárnál kezdjék meg szolgálatukat.

Az ünnepélyes átadón a T–72-es harckocsik is felsorakoztak a nagy testvérek tiszteletére. Az eseményen Benkő Tibor honvédelmi miniszter úgy fogalmazott: a harckocsizók a szárazföldi haderő kiemelkedő csoportját alkotják, és ideje, hogy ők is az új évezred technikai eszközeivel kezdhessék meg a felkészülést. A miniszter elismeréssel szólt mindazok munkájáról, akik negyven éven keresztül hadrendben tartották a T–72-es harckocsikat, egyben rámutatott: az első Leopardok átadásával új időszámítás kezdődik a Magyar Honvédség történetében. Hangsúlyozta, hogy szeptembertől az év végéig havonta két-két Leopard 2A4-es harckocsival gazdagodik a Magyar Honvédség, de az igazi, ugrásszerű fejlődés 2023-ban várható, amikor a német gyártó elkezdi leszállítani a csúcsmodern Leopard 2A7-eseket.

T–72-es a bemutatón

A tárcavezető Szent Kristóf ünnepe, a páncélosok fegyvernemi napja kapcsán úgy fogalmazott: a harckocsizók számára nem is lehetne kedvezőbb és szebb alkalom az ünneplésre, mint az, hogy birtokba vehetik az új technikai eszközöket. „A magyar kormány elkötelezett abban, hogy Magyarországnak erős, ütőképes hadserege legyen. Elkötelezettek vagyunk, hogy ez a Magyar Honvédség kiváló, felkészült, lojális katonákból álljon. Becsüljék meg ezeket az eszközöket, legyenek rájuk büszkék, találják meg velük számításaikat."

Korom Ferenc vezérezredes, a Magyar Honvédség parancsnoka korszakváltó eseménynek nevezte a Leopardok átadását. Mint mondta, a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program 2020-as tervének egyik legfontosabb állomásáról van szó, hiszen a generációváltással a legmodernebb technika váltja fel a T–72-esek rendszerét. „A Leopard 2A7-esek érkezéséig ezek a harckocsik biztosítják számunkra az átmenetet. Használatba vételük meghatározó jelentőségű, hiszen általuk a Magyar Honvédség még hatékonyabban, még magasabb színvonalon végezheti feladatát" – mondta Korom vezérezredes

Az ünnepélyes átadás, amelyen részt vett Frank Haun, a KMW gyár vezérigazgatója is, T–72-es harckocsik, BLG-60M hídvető és egy Leopard látványos bemutatójával ért véget.

Révész Béla
Fotó: Kertész László

Profizmus, elszántság, céltudatosság

„A ránk jellemző szívósságnak, kitartásnak, magas szakmai felkészültségnek a jelenlegi világjárvány miatt most nagyfokú türelemmel kell kiegészülnie” – vallja Rikkers Attila zászlós, a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár 32. Nemzeti Honvéd Díszegység megbízott vezénylőzászlósa. Vele beszélgettünk.

A Tolna megyei Szekszárdon született, a szekszárdi V. számú Béri Balogh Ádám Általános Iskolába járt, majd tanulmányait a Csapó Dániel Mezőgazdasági Szakközépiskolában, általános mezőgazdász szakon folytatta. Már az általános iskolában aktívan érdeklődött a sport iránt. Nyolcéves kora óta judózik. Sokat tanult az akkori edzőitől, de a profi sport világába Hangyási László mesteredző vezette be, aki az Atomerőmű SE jelenleg is regnáló vezetőedzője. Majdnem négy évet töltött el a paksi sportegyesület versenyzőjeként, ahol megtapasztalhatta a profizmust; az elszántságot, céltudatosságot és precizitást, mindazokat a jellemzőket, amik ma is meghatározóak a napi élete során, és amik alapértékekként jelennek meg az alárendeltjeivel szembeni követelmény- és kapcsolatrendszerében. Olyan sportolók mutattak neki utat és váltak példaképeivé, mint Kovács Antal olimpiai és világbajnok, illetve Braun Ákos Európa- és világbajnok.

Rikkers zászlós egész életutját végigkíséri a sport szeretete

Erőltetett menet

Rikkers Attila közvetlen családjában nem volt hivatásos katona, viszont egy kis családfakutatás után fény derült arra, hogy a családneve holland/belga eredetű, és a felmenői között zsoldos katonák is voltak. „Mivel családom részéről nem ért olyan hatás, hogy ezt a hivatást válasszam, így, mondhatni, a sors terelt erre a pályára, amit nem bántam meg és soha nem is fogok” – mondja Rikkers zászlós.

Huszonhárom évesen, 2002 szeptemberében vonult be sorkatonai szolgálatra; a szabadszállási alapkiképzés után kezdte meg öt hónapos szolgálatát. „Ezalatt már megfertőződtem az egyenruha szeretetével, és mivel fizikai képességeim kiemeltek a többiek közül, sok pozitív élménnyel gazdagodtam” – emlékszik vissza. Az egy hónapos alapkiképzés után a Magyar Honvédség 64. Veszprém Vezetési és Radarezred Medina Radarszázadának állományába került. A sport miatt szeretett volna Budapest közelében maradni, így esett a választása a Magyar Honvédség 32. Budapest Őr- és Díszezredre, ahol 2003 májusában szerződéses őrvezetőként kezdte meg szolgálatát.

Elismerés átvétele dr. Simicskó István honvédelmi minisztertől

„Először meglepve néztem a villanó fehér kesztyűkre, ahogy a katonák fegyverfogásokat hajtottak végre, tökéletes szinkronban. Nagyon hamar beleszerettem ebbe a sajátos feladatrendszerbe. Kihívást láttam benne, tudtam, hogy ezt én is a legmagasabb szinten szeretném művelni" – mondja. Ez utóbbi évben a Magyar Honvédség közelharc-kézitusa továbbképzésén is részt vett.

Elöljárói és parancsnokai meglátták benne a lehetőséget, hogy jó vezetővé formálhatják, ezért szakaszvezetőként rajparancsnoki feladatokat bíztak rá. 2005-ben beiskolázták tiszthelyettesi iskolába, előléptették őrmesterré, s katonai-közelharc-oktatói szaktanfolyamon is részt vett. 2006-ban alapfokú katonai angolnyelv-tanfolyamra küldték, majd rajparancsnoki tanfolyamon vett részt. Még ebben az évben elnyerte a Kiváló Díszelgő címet. Ezzel párhuzamosan a Katonai Judo Világbajnokságon, majd egy évvel később a Katonai Világjátékokon is részt vett. 2007-ben léptették elő törzsőrmesterré.

Ezt követően a beosztásával járó elfoglaltságok nem tették lehetővé a katonai világversenyekre való felkészülést és az azokon való részvételt, így a hazai katonai sportversenyeken próbált sikeresen szerepelni. Számos megmérettetésen vett részt – egyéniben és csapatban – eredményesen: járőrbajnokságok, mezei futóbajnokságok, közelharcversenyek, menetgyakorlatok, CrossFit-, erőemelő-versenyek. Közel 50 érem, számtalan oklevél és 15 serleg jelzi sikerességét. Két verseny volt számára igazán kiemelkedő: az Indiában megrendezett Katonai Világjátékokon és a horvátországi Katonai Világbajnokságon érem közelébe ugyan nem jutott, de olyan sportolókkal együtt mérethette meg magát, akik a civil olimpiákon olimpiai bajnokok voltak, illetve helyezéseket értek el. Ennek ellenére arra az elhatározásra jutott, hogy „a munkámnak fontosabbnak kell lennie a sportnál, mert elöljáróim számítanak rám, és 100%-ot kell nyújtanom. A jövőmet már évek óta a Díszzászlóalj jelenti."

Emlékbeszéd ünnepi rendezvényen

A kemény munka meghozta gyümölcsét: 2008-ban, 2010-ben és 2013-ban Árvízvédelemért szolgálati jelet kapott. 2010-ben – elöljárói támogatásával – a Sínai-félszigeten, a Multinational Force and Observers (MFO) magyar kontingensében szolgált egy évet. Ebben az évben elismeréseinek sora a Békefenntartásért szolgálati jellel bővült.

Hazatérése után főtörzsőrmesteri előmeneteli tanfolyamon vett részt, majd elő is léptették. 2011-ben, az átszervezések után megalakult a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység. Az újonnan létrehozott Honvéd Palotaőrségben látott fantáziát és kihívást, s Kiss Ferenc ezredes, a dandár jelenlegi törzsfőnöke tanácsára kérelmezte áthelyezését az egyik csoport felvezetői beosztásába. A Honvéd Palotaőrség 2012. január 7-én alakult meg; az elöljárók rendre a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak az ott szolgáló katonák munkájáról. Mint Rikkers zászlós elmondta, ez nagy megelégedéssel tölti el, hiszen jómaga a kezdetektől részt vehetett az alegység minden feladatában és a katonák kiképzésében.

2014 és 2015 között újabb egy évet tölthetett el az MFO magyar kontingens állományában mint katonai rendész járőr. Munkáját 2014. május 21-én, a honvédelem napja, illetve nemzeti ünnepünk, augusztus 20-a alkalmából is elismerték. 2015-ben az MFO-misszióban folytatott kiemelkedő munkájáért rangos elismerésben részesült: a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnoki coinját vehette át.

2017-ben a Magyar Honvédség és a Thaiföldi Királyság nagykövetsége közös szervezésében megrendezett Muay Thai kurzuson és az úgynevezett C-IED-tevékenységek keretébe tartozó, „képezd a kiképzőt" tanfolyamon vett részt.

A Honvéd Palotaőrség vezénylőzászlósi beosztását 2016-ban hozták léte, az alegység első vezénylőzászlósa Rikkers zászlós lett. 2019-ben – megbízással – a 32. Nemzeti Honvéd Díszegység

(32. NHD) vezénylőzászlósi beosztásába nevezték ki.

„2019. május 1-jétől ért az a megtiszteltetés, hogy megbízással betölthetem jelenlegi beosztásomat, ami nagy kihívások elé állított. Hiába láttam el addigi beosztásomban is vezénylőzászlósi feladatokat, munkámat magasabb szinten, még kiemeltebb figyelemmel kell ellátnom, elsősorban közvetlen parancsnokom, Ádám Barnabás ezredes vezetési tevékenységének maximális támogatása mellett. Mindent megteszek annak érdekében, hogy megfeleljek az elvárásoknak" – foglalja össze a zászlós a közelmúlt legfontosabb történéseit.

Rikkers Attila vezénylőzászlósként – az altiszti állomány szakmai és szolgálati elöljárójaként – az altisztek pályán tartásáért, kiképzettségéért, fizikai felkészültségéért, szakmai előmeneteléért, beiskolázásáért, problémamegoldásáért, valamint az altiszti támogató csatorna működtetéséért felel, melyben nagy segítséget nyújtanak az alegységek vezénylőzászlósai és rangidős altisztjei. A 32. NHD és az alegységek szintjén is próbálnak olyan csapatépítő programokat szervezni, amivel megerősítik a katonák szervezeti kötődését, közösséghez tartozását, valamint fejlesztik az altisztek vezetői képességeit.

Az altiszt hobbija fizikai képességeinek szinten tartása, melyet főként futással, funkcionális edzéssel, súlyzós tréningekkel igyekszik biztosítani. Szabadidejében a munka és a sport után a passzív pihenés kerül előtérbe.

Jelenlegi célja a lehető legmagasabb szintű helytállás a beosztásában, valamint a 32. NHD-nál szolgáló altisztek képességeinek fejlesztése. „Ha az ország vagy a világ bármely részére kerülnek feladatellátás, vezénylés vagy beiskolázás okán, mindig kiemelkedően tudjanak teljesíteni annak érdekében, hogy a Magyar Honvédséget, a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandárt, valamint 32-es hadrendi számot csak pozitívan ítéljék meg"– fejti ki a zászlós. Feladatai gördülékenyebb ellátása érdekében 2019-ben elvégezte az ECDL számítógépkezelői tanfolyamot. Szeretné saját képességeit is fejleszteni; bízik benne, hogy a szeptemberben induló Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam bemeneteli követelményeit maradéktalanul teljesíteni fogja, és olyan eredménnyel fog végezni, amivel kivívhatja parancsnokai még magasabb szintű megbecsülését.

Londoni emlékfotó

Egy felvétel a családi fényképalbumba

Végezetül missziós tapasztalatai miatt arra kértem, fogalmazzon meg egy üzenetet a jelenleg külszolgálatot teljesítő katonatársainak.

„A külföldi szerepvállalás egy katona életében mindig nehéz feladat: tele van ismeretlen tényezőkkel és új kihívásokkal. A magyar katonák mindig helytálltak ezekben a szerepvállalásokban, a nemzetközi vezetők elismeréssel beszéltek róluk. A ránk jellemző szívósságnak, kitartásnak, magas szakmai felkészültségnek a jelenlegi világjárvány miatt most nagyfokú türelemmel kell kiegészülnie. Itthonról azt üzenem, hogy legyenek türelmesek, jobban figyeljenek egymásra, segítsék azokat, akik esetleg nehezebb körülmények között élik a táborban mindennapjaikat. Úgy gondolom, együtt, bajtársként ezen a rendkívüli helyzeten is túlleszünk, tovább öregbítve a Magyar Honvédség hírnevét nemzetközi körülmények között."

Kun-Orosz Adrienn
Fotó: Kun-Orosz Adrienn, Rikkers Attila zászlós archívuma

Szállítók

2020. február 10-én kezdődött meg az Acélkocka elnevezésű altiszti szakmai felkészítés a Magyar Honvédség Katonai Közlekedési Központ táborfalvai objektumában. A Közlekedési Anyagtároló és Kiképző Részleg bázisán az eddigi legnagyobb létszámú logisztikai (szállító altiszt – rajparancsnok) szakképzés indult, amelynek időtartama öt hónap. A tanfolyam célja, hogy megfelelő erkölcsi tartással és megalapozott szakmai tudással rendelkező altisztek töltsék be a szállítási szakterület különböző beosztásait.

Az MH Katonai Közlekedési Központ munkatársai a szakképzéssel kapcsolatos adminisztrációt intézik

Az Acélkocka Altisztképzési Rendszer altiszti alap- és szakmai tanfolyama biztosítja, hogy a haditechnikai eszközök – kiemelten a közlekedés-szaktechnikai eszközök, anyagmozgató és szállítóberendezések – üzemeltetésére, az alegységszintű logisztikai biztosítási feladatok végrehajtására alkalmas szakemberek kerüljenek a katonai alakulatokhoz.

A szállítótanfolyamra azokat a legénységi állományú katonákat jelölték ki, akik az előírt felvételi eljárás során a fizikai és a pszichikai elvárásokat teljesítették. Mindemellett rendelkezniük kellett megfelelő szakmai előképzettséggel és gépjárművezetői jogosítvánnyal.

Az első foglalkozási nap a beérkező állomány fogadásával, a szállások elfoglalásával kezdődött, amelyet személyügyi tájékoztató, majd munka- és környezetvédelmi előadás követett. A katonákat a Magyar Honvédség Katonai Közlekedési Központ parancsnokhelyettese, *Pete Szabolcs alezredes* köszöntötte, aki meghatározta az elkövetkezendő hónapok célját és elvárásait. A hét további napjain a képzésben részt vevők általános logisztikai és közlekedési ismereteket, szakharcászatot, kibervédelmi és technikai alapismereteket tanultak. Információt szereztek a szállítóeszközök felépítéséről, a közlekedési eszközök technikai paramétereiről és üzemben tartásáról is. Minden témakörben és foglalkozási tárgyban a Magyar Honvédség alakulatainál szolgáló, magasan képzett és tapasztalt oktatókat kért fel az előadások megtartására a központ kiképzési főnöksége, így első kézből a legidőszerűbb információkat kapták meg a jövő szállító altisztjei. Az elméleti tudásukat gyakorlati képzés során mélyítették el, többek között Ócsára, Kecskemétre és Budapestre látogattak, csapatgyakorlatukat pedig már a leendő szolgálati helyükön töltötték. A csapatlátogatások során a tanfolyam hallgatói mélyebben megismerhették az alakulatok mindennapi életét és működési rendjét.

Vezetési gyakorlaton

A szakmai altisztképzésen részt vevő *Cseh Gellért közkatona* a civil életből csatlakozott az Acélkocka-képzéshez, melynek követelményeit a legjobb tudása szerint szeretné teljesíteni. „Belső késztetést éreztem a haza védelmére és a magyar emberek segítésére, valamint szeretem a kihívásokkal teli feladatokat" – világította meg az előzményeket Cseh Gellért. A közkatona hozzátette: Szolnokon szeretné folytatni pályafutását szállító rajparancsnokként, így egyenes út vezetett számára erre a képzésre. Fontosnak tartja, hogy a lehető legjobb rajparancsnok váljon belőle, ehhez elengedhetetlen számára az itthoni és missziós tapasztalat.

Bálint Péter szakaszvezető is egyike a szállító altiszti tanfolyam résztvevőinek. A szakaszvezető már hosszú évek óta szolgál a Magyar Honvédség Katonai Közlekedési Központ állományában, ahol nagyra becsülik a munkáját. Ennek elismeréseként javasolta az elöljárója, a vezénylőzászlóssal egyetértésben, az előmeneteléhez szükséges altiszti tanfolyamra történő beiskolázását. Érdeklődésünkre Bálint szakaszvezető kifejtette, hogy a honvédséghez való csatlakozása a civil munkahelyének megszűnése után következett be. Először nem életpályaként gondolt a Magyar

Tantermi foglalkozás

Honvédségre, hanem mint egy következő fejezetre az életében, de az eltelt több mint 10 év szolgálati viszonyt követően nagyon megszerette a katonai szolgálatot, ezért is vette örömmel az elöljárói javaslatot a tanfolyamon való részvételre. Bálint szakaszvezető tisztában van vele, hogy még sokat kell tanulnia és fejlődnie ahhoz, hogy kiváló rajparancsnok legyen. Elhivatott, igyekszik mindent megtenni céljai elérése érdekében.

Kovács Zoltán Mirkó szakaszvezető a kijelölt rangidős a szállítóaltiszt-képzésen. A tanfolyamon részt vevő katonák kisebb-nagyobb ügyeit segíti a mentoroknak elrendezni, igyekszik a több mint húsz év alatt szerzett tapasztalatával összetartani az állományt. Arra a kérdésre, hogy milyennek látja a tanfolyam állományát, a következő választ adta: „A szakasz összerázódott, egységet alkot, a katonák érdeklődőek, jól lehet velük együtt dolgozni."

Kovács szakaszvezető két évtizeddel ezelőtt, a honvédséghez kerülésekor egyértelműen érezte, hogy a katonaság az ő világa, itt tudja magát legjobban megvalósítani. Mint elmondta, úgy érzi, nem tévedett, jól érzi magát a honvédség kötelékében. A szakaszvezető jelenleg a Magyar Honvédség 64. Boconádi Szabó József Logisztikai Ezred közlekedés-koordináló századánál szakkísérő, és itt is képzeli el a további jövőjét. Elmondása szerint szerencsés, mert azt csinálja, amit szeret, így a munkája a hobbija is egyben.

A tanfolyamon részt vevő állomány hozzáállását jól jellemzi, hogy nagy lelkesedéssel hajtották végre az 1848-as kihívást, ahol összesen 1848 fekvőtámaszt és 1848 arab felülést kellett teljesíteniük. Erről videó is készült, amely megjelent a Magyar Honvédség hivatalos Facebook-oldalán, és több mint 26 ezer megtekintést tudhat magáénak.

A COVID-19 megbetegedéssel kapcsolatos járványhelyzet miatti megváltozott feltételekhez az Acélkocka Altisztképzési Rendszer is idomult, így az elméleti felkészítés lerövidült, a csapatgyakorlat képzési ideje pedig megnövekedett.

Az Acélkocka-képzés az elméleti ismeretek megszerzése, a képességek és készségek kialakítása mellett kiváló lehetőséget ad a csapatszellem fejlesztésére és az egymással történő, a későbbi együttműködést elősegítő munkakapcsolatok megteremtésére. A közel öt hónapos tanfolyam szakmai, elméleti (írásbeli, szóbeli) és gyakorlati vizsgával zárult.

Kovács Róbert zászlós
Fotó: a szerző felvételei

Az eddigi legnagyobb létszámú szaktanfolyam résztvevői

Minőségét megőrzi

A fegyveres harc megvívása során a siker jelentős részben a felkészült katonán, de nem elhanyagolható mértékben a részére biztosított megfelelő minőségű anyagokon is múlik. A megfelelőség – mint a logisztika egyik alapvetése – szorosan kapcsolódik a Magyar Honvédség Anyagellátó Raktárbázisnak (MH ARB) ahhoz a kevéssé ismert szervezeti eleméhez, ahol Drapak Roland szerződéses őrmester szolgálatát teljesíti. Írásában a Magyar Honvédségben működő, a harcanyagok vizsgálata szempontjából egyedülálló laboratóriumot mutatja be röviden.

Drapak Róbert szerződéses őrmester

Altiszti szolgálatomat 2019. január 1-jén kezdtem meg az MH ARB Harcanyag Bevizsgáló Alosztálynál (a továbbiakban: HBALO). A HBALO az MH ARB pusztavacsi Bázisparancsnoksága (a továbbiakban: MH ARB BPPV) alárendeltségében tevékenykedik. A bázis az ország közepén található, nem messze az M5-ös autópályától, így logisztikai szempontból ideális helyen települ, könnyen megközelíthető.

Az MH ARB BPPV a központi harcanyagok logisztikai biztosítására kialakított, kötelékben lévő, zászlóalj jogállású szervezet. A megközelítőleg 150 hektáros területen települ a harcanyagraktár (amely az MH központi készletei egy részének tárolására hivatott), a lőszertechnológiai alosztály az ún. lőszerszerelő üzemmel (ami a harcanyagok szerelését, szétszerelését végzi), valamint a HBALO az üzemanyag-bevizsgáló laboratóriummal. A fenti alaptevékenységek biztosítása érdekében saját logisztikai és tűzoltóalegység teljesít szolgálatot a bázison. A HBALO fő feladata a harcanyagok laboratóriumi fizikai-kémiai, illetve működésvizsgálata, a vizsgálatok eredményeképpen azok szavatosságának meghosszabbítása, szükség esetén letiltása. Logisztikai szempontból ennek kiemelkedő szerepe van, ugyanis a Magyar Honvédség számára adott esetben tovább biztosítjuk a harcanyagok felhasználhatóságát, ami csökkenti a beszerzések költségeit.

Katonai pályafutásom során hosszú utat megtéve kerültem a HBALO-hoz. Első szolgálati helyem a Magyar Honvédség 5. Bocskai István Lövészdandár hódmezővásárhelyi helyőrségénél volt, ahol 2007-ben honvédként kezdtem szolgálatomat. 2012-ben a Magyar Honvédség 25. Klapka György Lövészdandárhoz kerültem, azon belül is az 1. lövészzászlóaljhoz. Sok tapasztalatot, élményt, valamint bajtársi kapcsolatot gyűjtöttem a leszolgált évek alatt. Ezek mellett hazai és nemzetközi gyakorlatokon, határmenti szolgálaton, valamint egy misszióban (Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens – IKBK-3) vettem részt.

2017-ben elérkezettnek láttam az időt, hogy szakmailag egy másik területen méressem meg magam, ráadásul a lakóhelyemhez is közelebb kerüljek. 2017 novemberében helyeztek át az MH ARB mátyásföldi objektumának logisztikai századához, ahol raktárosi feladatot láttam el. Nem sokkal később felajánlottak egy beosztást Pusztavacson: „Érdekel a harcanyagok bevizsgálása?"– kérdezték. A válaszom „igen" volt, így lehetőségem nyílt, hogy az altiszti pályára lépjek.

2018 áprilisában vezényléssel kerültem a HBALO-hoz, ahol az akkori alosztályvezető, Tokai László őrnagy, valamint Muka Zsigmond nyugállományú őrnagy segítették elsődlegesen szakmai fejlődésemet és képzésemet. A laboratóriumi állomány többi munkatársa is készséggel támogatta a tanulásomat és a szükséges tudás elsajátítását, ami elengedhetetlen volt a feladataim ellátásához. 2018 szeptemberében Szentendrére vezényeltek a Magyar Honvédség Altiszti Akadémiára, ahol sikeresen elvégeztem az altiszti kinevezésemhez előírt képzéseket.

Nagy megtiszteltetésként fogadtam a 2019. január 1-jei hatállyal történt őrmesteri kinevezésemet, mely alkalomból Terék Tamás alezredes, az MH ARB BPPV bázisparancsnoka emlékplakettet ajándékozott részemre. A kihívás valójában még csak ekkor kezdődött igazán, mert a szakmai tudás elsajátításának az elején jártam.

A HBALO jelentős múltra tekint vissza. A katonai célú lőszer- és robbanóanyag-vizsgálat 1956-ban kezdődött a Magyar Néphadsereg 11. számú Lőszerbázisán, Pusztavacson. Az évek folyamán folyamatosan bővítették a feladatköröket: először 1958-ban gyalogsági lőszerek vizsgálataival, 1973-ban pedig tüzérségi gyújtószerkezetek működésvizsgálatával. 1976-ban alakult ki az alosztály mai felépítése. A HBALO 2007 óta vizsgálatainak jelentős részét akkreditált státusban hajtja végre.

A katonai lőszer- és robbanóanyag-vizsgálat 1956-ban kezdődött Pusztavacson

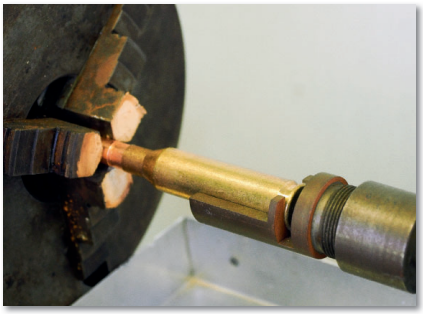

A vizsgálat során dől el, hogy az adott harcanyag használható-e a továbbiakban

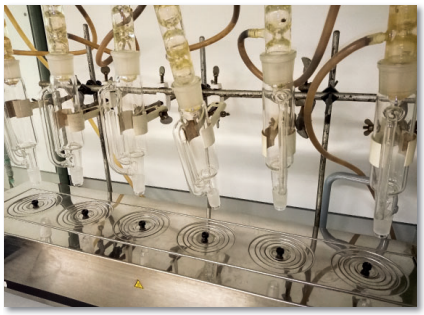

Az üzemanyag-bevizsgáló labor egyik berendezése

Az alosztály funkcionális felépítését tekintve rendelkezik egy előkészítő és értékelő, egy fizikai-kémiai vizsgáló és egy működésvizsgáló részleggel. Az előkészítő és értékelő részleg feladatai közé tartozik az okmányok előkészítése, az anyagok felvétele, valamint a minősítést követően a dokumentáció elkészítése. A fizikai-kémiai részleg végzi a mintázott anyag vizsgálatát laboratóriumi módszerekkel. A működésvizsgálati részleg feladata a minta előkészítése, továbbá a különböző típusú lőszerek és műszaki harcanyagok elműködtetéssel történő vizsgálata.

Bevizsgálási feladatainkat alapvetően az éves bevizsgálási terv szerint hajtjuk végre: így vizsgáljuk a különféle harcanyagokat, például a lövész- és tüzérségi lőszereket, illetve a műszaki harcanyagokat. Időnként előfordulnak soron kívüli, sürgős bevizsgálások is. A szakutasítások részletesen taglalják, hogy egy adott harcanyagot mennyi időnként kell ismételten bevizsgálni, és a vizsgálati eredményeknek a függvényében meddig lehet meghosszabbítani az adott anyag hadihasználhatóságát. Minden harcanyagnak van egy maximális szavatossági ideje, ami után a felhasználása nem engedélyezhető; az átkészletezést követően életútjának további sorsa – az elöljárói döntés függvényében – az inkurrenciaként való kezelés vagy a hatástalanítás. Amíg azonban lehetőség van rá, meghosszabbítjuk a felhasználhatóságát.

Mivel a HBALO állománya által végzett minden szakfeladathoz egészségügyi biztosítás szükséges, így a bázis egészségügyi személyzetével együtt kezdünk neki egy adott munkának. Elsődlegesen a vizuális ellenőrzés kezdődik. Minden eltérést és észlelést egy vizsgálati lapon rögzítünk, ami beleszámít az értékelésbe.

Példaként a gyalogsági lőszer vizsgálatát említem: a csomagolásból történő kivétel után a lőszereket behelyezzük egy erre kialakított széthúzóberendezésbe. Ezen megmérjük a széthúzóerőt. Az eredménynek egy alsó és felső határérték közé kell esnie. Ezt követően megvizsgáljuk a lőport és a csappantyús hüvelyt. A vizsgálandó lőporok között vannak piroxilines és nitroglicerines lőporok. A lőpor mint előkészített minta a fizikai-kémiai részlegre kerül, ahol a szabályzókban szereplő vizsgálatokat végrehajtják rajtuk. Az egyik ilyen vizsgálat például az összes illóanyag megállapítása. Ez a folyamat a tömegállandóság beállásáig megközelítőleg 3-4 hetet vesz igénybe.

A csappantyús hüvelyeket az előírt módszerekkel elműködtetjük. Miután vége a vizsgálatoknak és a lőszer működését befolyásoló alkatelemek az elvárt értékeket mutatják, akkor „megfelelő” minősítést kap a harcanyag.

A vizsgálati maradékokat égetéssel vagy robbantással semmisítjük meg. Működésvizsgálati szempontból – a teljesség igénye nélkül – vizsgálunk időzített gyújtózsinórt, robbanó gyújtózsinórt, nem elektromos indítású rendszert (NONEL-t), valamint különböző gyutacsokat is. A gyutacsok vizsgálatai között szerepel például az ólomátütés-vizsgálat, amely rendkívül hatásos szemléltető módszer. Ugyancsak érdekes a kézigránátok égőgyújtójának vizsgálata. Lőszerek vonatkozásában jelentős repertoárt vizsgálunk a tüzérségi lőszerekig bezárólag. A rendelkezésre álló technológiák és előírások szerint végezzük a nomenklatúránkba tartozó veszélyes anyagok vizsgálatát. Szükség esetén, illetve harcanyag-beszerzéskor minőségi ellenőrzést végzünk.

Mindezekből látható, hogy ez a patinás múltra visszatekintő szervezeti elem igen jelentős szerepet tölt be a harcanyagéletút-menedzsmentben. A szavatossági idő hosszabbításával a gazdaságosságot, a felhasználás letiltásával katonáink egészségét és épségét szolgáljuk.

Tisztában vagyok vele, hogy megszerzett tudásom tovább bővíthető, csiszolható, még sok tapasztalat megszerzése áll előttem, ezért hosszabb távra tervezem karrieremet a HBALO-nál. Szolgálati helyemen újabb kihívások, feladatok állnak előttünk: többek között át fogunk állni NATO-standardra, és felkészülünk a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében beszerzésre kerülő, új típusú harcanyagok bevizsgálására.

Drapak Roland szerződéses őrmester
Fotók: a szerző felvételei

Zrínyi és a katonai nevelés (2.)

Zrínyi Miklós-emlékévvé nyilvánították a 2020-as esztendőt, a hadvezér-költő születése négyszázadik évfordulójának tiszteletére. A „kard és a lant" hősének személye örökre megmarad a magyar történelmi hősök csarnokában. A 600 kötetes könyvtárral rendelkező, 5-6 nyelven írni és olvasni tudó költő-hadvezér felismerte a katonai regulák elsajátításának fontosságát, és kezdeményezője volt a katonák nevelésének, oktatásának, amely a nemzeti múlt és a magyar ember jellemén alapult. Elképzelésének vezérfonala: „Tegyük régi helyére és méltóságára a katonai fegyelmet. Tehát neveljünk, mert aki győzelmet kíván, az szorgalmasan tanítsa be katonáit, ki sikert óhajt, harcoljon tudománnyal és ne a véletlennel."

Viszontagságos évek

A világháborút követően a vezérkar a háborúban leszűrt tapasztalatok alapján építette ki az új nevelési rendszerét és állapította meg a nevelés új elveit. Rejtve alakultak meg az új katonai nevelő- és képzőintézetek, s kezdődtek a viszontagságos évek. Például alig indult meg az oktatás a pécsi iskolában, de már költöznie kellett, mert helyére más szervezetnek volt szüksége. (Pécs szerb megszállás alatt állt akkor.) A Honvédelmi Minisztérium az iskolát a győri Ágyúgyárba diszlokálta, ahol 1920. március 6-ától „Győri magyar királyi (továbbiakban m. kir.) Katonai Főreáliskola" néven működött tovább. A körülmények nem voltak „rózsásnak" mondhatók, az egyes osztályok a mosdóhelyiségekben, a körletek az egykori lemezhengerlő műhelyben kaptak helyet, de a sok akadály és nehézség ellenére mégis sikerrel zárták július 11-én az évet.

Az iskola 1920. augusztus 1-jétől Kismarton (ma Eisenstadt – Ausztria) városába költözött, és „Kismartoni császári és királyi Katonai Főreáliskola", majd 1921 augusztusától „Magyar királyi Reáliskolai Nevelőintézet Kismarton" néven működött. A háborút lezáró szerződések, megállapodások értelmében (egy katonai iskola volt engedélyezve hazánk számára) az 1921. évi LXIV. törvénycikk alapján neve „M. kir. Reáliskolai Nevelőintézetre" változott. A viszontagságos életnek azonban még mindig nem lett vége az iskola történetében: Kismarton és környéke elszakadt hazánktól (a trianoni békediktátum Ausztriának adta a területet), így az iskolának újfent költöznie kellett, ismét Győr lett az otthona a város szélén levő Vadászlaktanyában. Megint új nevet kapott: „Győri magyar királyi Reáliskolai Nevelőintézet". Az intézmény „itt-tartózkodása" azonban rövid volt, mert 1921. augusztus 22-én a szerb megszálló csapatok kivonultak Pécsről, és ismét a dél-magyarországi városban folytatódott a növendékek kalandos oktatása. Ez a példa hűen jelképezi a korszak politikai, társadalmi és katonai színtereinek megpróbáltatásait; azt, hogy a hadvezetésnek milyen nehézségekkel kellett megküzdenie, és milyen körülmények között kellett felépítenie a magyar királyi Honvédséget.

A rejtés időszakában az intézet növendékei a cserkészruhához hasonló öltözetet viseltek, a tanári kar oktatói civilesített elnevezést kaptak. A leventemozgalom mellett nagy hatást gyakorolt a kor ifjúságára és hazafias érzelmeik erősítésére a cserkészmozgalom.

Leventekiképzés Solymáron

A cserkészet (cserkésztevékenységnek álcázott katonai gyakorlati foglalkozások) és különféle kitűnő testnevelési intézmények kiváló lehetőséget biztosítottak az ifjúság számára fizikai és szellemi igényeik kielégítésére. E tevékenységek kikövezték az utat a honvédelmi nevelés felé, amelyet tovább erősített a revíziós hangulat, az újabb háborúval kapcsolatos, az országban erősen érezhető várakozás. Sokan reménykedtek és hittek a revízió lehetőségében. Ilyen körülmények között nehéz volt az oktatást elszigetelni a politikától.

Dunapataji leventék tábora Balatonaligán

Bár az általános műveltség fontossága nem kérdőjeleződött meg, ugyanakkor az oktatók által publikált tanulmányok egyre gyakrabban hívták fel a figyelmet a katonatiszt sokoldalú háttérműveltségének szükségességére. Saád Ferenc, a pécsi intézet egyik oktatója írta a katonai nevelésről: „A tisztjelölt az intézet falai közt normális és mérsékelt emberi indulatok közt él. Ezen a helyen a légkör mindig nyugodt. A lélek alig-alig jut feszült helyzetbe, és a környezet templomiasan tiszta. Szeretik ott az ifjakat, de nem becézik. Szigorúak velük szemben, de nem kegyetlenek, és főleg nem igazságtalanok. A bánásmód katonás és következetes. A katonai nevelőintézet azért áll minden rendű és rangú nevelőintézet felett, mert célkitűzései határozottak és magasztosak. Már maga a környezet, amelyben itt a gyermek él, tiszta életutak és igazságok felé mutat. A gyermeknek sok szabadságot kell adni, mert szabadság és önállóság nélkül nem fejlődik a jellem. A katonapedagógusnak a tanterv által előírt holt anyagot úgy kell feltámasztani a tisztjelölt számára, hogy eljövendő életpályájának hivatásszerűségét önmagától, minél korábban belássa. Miért ne írhatna a tisztjelölt magyar dolgozatot apja harctéri hőstettéről, és miért ne kapcsolhatná akár csak egyszerű számolási műveleteit valamilyen haditechnikai kérdéshez.”

Kismartoni hadapródiskolások a parkban

A civil szellemmel egyre inkább szakítani kellett, valódi katonás szellem szükségeltetett. A világháború harcmezőin egyre többen estek el, az utánpótlás kérdése egyre sűrűbben került napirendre, felülvizsgálatra. Ennek következményeképpen a meglévő iskolák átszervezésével hadapródiskolák felállítására került sor. Erről a kormányzó 1941. április 1-jén kelt 1075. KI. számú „Legfelsőbb Elhatározás”-a rendelkezett, a részleteket pedig „a m. kir. minisztérium 4020/1941. M.E. rendelete honvéd hadapródiskolák felállítása és az akadémiákon, valamint hadapródiskolákban való tisztképzés szabályozása tárgyában” című dokumentum tartalmazta, amelyet a Honvédségi Közlöny (Szabályrendeletek) 1941. évi 27. (1941. június 17.) száma adott közre (38.561/eln.15.–1941. sz. körrendelet). A rendelet – a honvéd középiskolai tisztisarjadék-képzést tisztképzéssé átalakítva – kimondja az 1921. évi XLIV. törvénycikkel létesített honvéd katonai nevelőintézetek felső tagozatainak megszüntetését, egyben hadapródiskolák felállítását rendeli el.

Fegyvernemi tagozódásban hat hadapródiskolából álló hálózatot állítottak fel. Az alapvető indok az volt, hogy így rövidebb idő alatt, az életkort tekintve fiatalabb korban (19 évesen), kisebb költségbefektetéssel biztosíthatnak a honvédség számára elegendő szakasz- és századparancsnokot.

A pécsi nevelőintézet épülete

A hadapródiskolák felállítása

Az új iskolahálózat felállítását vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, a Ludovika Akadémia parancsnoka és egyben a Magyar Cserkészszövetség vezetője a köszöntőjében így méltatta:

„Üdvözöljük a honvéd hadapródiskolákat!

A hamvaiból feltámadó Phőnix módjára ifjú magyar sasok sziklafészkeit: a m. kir. honvéd hadapródiskolákat meleg bajtársi szeretettel köszönti a »Ludovika« akadémia (...) Ma azonban ismét fennen hirdetik a lüktető magyar életet, hogy a régi hagyományokon felépülő új utakon, új célokért együtt küzdjenek (...). Történelmi a hivatásuk, így életük is az. A végvárak lakói ők, hol vitézi élet, spártai nevelés és komoly, céltudatos munka útján edződnek katonákká és férfiakká. Történelmi időben támadtak fel, amikor újra karddal írjuk a magyar történelmet.

A vállalt feladat nem lesz könnyű. A »ma« egyre jobban lüktető élete és ennek az életformának követelményei lényegesen mások, mint azelőtt. Ám ne legyen úrrá soraitokban a kishitűség – növendékek –, mert egyikőtök sem lesz egyedül! Mellettetek áll az akadémia minden fia, nemcsak ebben a pillanatban, mikor, mint idősebb testvér szeretettel nyújtja felétek bajtársi jobbját, de akkor is, mikor vállvetett munkával fáradoztok majd azon, hogy mind békében, mind háborúban megálljátok helyeteket, és ha kell, a legtöbbet, önmagatokat adjátok a Hazáért.

Kívülünk az ősök és elődök hosszú sora áll előttetek, kik ugyanabban a szellemben nőttek fel, amely most benneteket övez. Ők karddal és vérrel vágtak új ösvényt az utódok számára. Ez ősökhöz kell méltókká válnotok tudásban, hitben, akaratban és harcos erényekben, hogy eleven forrásaivá legyetek annak az eszmének, amely izzó verejtékük nyomán eleven erővel bugyog elő a megszentelt magyar rögből (...).

A közös cél, az együttes munka és a győzelem jegyében forrunk össze veletek újjáéledésetek e nagyszerű pillanatában, hogy eggyé váljunk abban a küzdelemben (...), amely nemzetünk virágzását és Hazánk történelmi épségben tartását teszi kötelességünkké. Ennek szellemében köszöntünk benneteket – ifjú bajtársak – azzal a fogadalommal, hogy becsülettel együtt élünk és együtt küzdünk:

A Hazáért mindhalálig!"

A hadapródiskolák felállítására két részletben került sor. A M. kir. „Rákóczi Ferenc" honvéd gyalogsági hadapródiskola Sopronban, a M. kir. „Zrínyi Miklós" honvéd gyalogsági hadapródiskola Pécsett (itt az 1942/43. tanévben indult a képzés), a M. kir. „Csaba királyfi" honvéd gyors-fegyvernemi hadapródiskola Marosvásárhelyen (gépkocsizó gyalogos-, kerékpáros-, lovas- és páncéloskiképzés folyt itt, a M. kir. „Gábor Áron" honvéd tüzérségi hadapródiskola Nagyváradon működött. A M. kir. honvéd műszaki hadapródiskola székhelye Budapest volt; átmenetileg a M. kir. „Bolyai János" Honvéd Műszaki Akadémián helyezték el (mely később a „Görgey Artúr" nevet vette fel és Esztergomba települt át – műszaki, híradó és folyamőr kiképzés folyt itt). A M. kir. honvéd

Végzős pécsi hadapródiskolások tablóképe

repülő hadapródiskolát (ugyancsak ideiglenesen) Budapesten, a M. kir. „Bolyai János" Honvéd Műszaki Akadémián helyezték el, de csak az 1941/42. tanévben működött, anyagi okok miatt megszüntették, a növendékeket más hadapródiskolákba helyezték át.

A hadapródiskolába szigorú, többnapos felvételi vizsga után, azokat a pályázókat vették föl, akik a polgári gimnázium IV. osztályát (ma az általános iskola 8. osztályának felel meg, de nem minőség, hanem életkor szerint!) sikerrel elvégezték, továbbá azokat, akik a kőszegi alreáliskolát sikeresen befejezték. A felvételnek feltétele volt az is, hogy a pályázó a lakhelyéhez legközelebb eső honvéd helyőrségi kórház vizsgálatai alapján testi alkalmasságát és a katonai nevelésre való rátermettségét orvosi véleménnyel igazolja, továbbá, hogy a tanév kezdetén a 14. életévét már betöltse, de a 16. életévét még ne haladja meg (a II. évre pályázóknál 15, illetve 17 éves életkor volt a feltétel).

Az írásban benyújtandó felvételi kérelemhez szigorú formai feltételeket is fűzött a „Pályázati hirdetmény", amelyek, ha nem teljesültek, a felvételi folyamodványt figyelmen kívül hagyták. A pályázatban meg kellett jelölni a fegyvernemet is, ahová a felvételt kérő törekszik. Legalább egy, legfeljebb három fegyvernemet ténylegesen meg kellett jelölni. A fegyvernemi beosztásról a honvédelmi miniszter döntött, a kijelölt fegyvernem megváltoztatására nem volt lehetőség. A hadapródiskola V. évfolyamát végzettek közül a legalább „jó összegyénieségűeket" zászlósként, a legalább „megfelelő összegyénieségűeket" hadapród őrmesterként avatták fel, és így kerülhettek a hivatásostiszt-jelölti állományba.

A hadapródiskolák egykori növendékeinek nagy többsége a harcok során hősi halált halt, hadifogságba esett. A második világháború utáni években a volt hadapródiskolások a világ minden tájára szétszóródtak, a hazatértek közül pedig sokaknak meghurcoltatás, megaláztatás lett a sorsa.

Érdekes a történelmi korok ismétlődése, a különböző időszakokban tapasztalt akadályok, nehézségek ismételt megjelenése. Jelen írás összeállításakor magam is rádöbbentem, hogy a katonai alapismeretek oktatásával, a honvédelmi neveléssel, a honvédelmi táborokkal kapcsolatosan kialakult nézetek, vélemények menynyi hasonlóságot mutatnak a korábbi korokéival. A nehézségek, az ellenkezés leküzdése a kitűzött cél sikeres elérése érdekében; az oktatók felkészültségét kritizáló hangok; az oktatók képzettségét előíró, az oktatást szabályozó szigorú civil előírások beillesztése az oktatási folyamatba, az azoknak való megfelelés; a katonai oktatás elfogadása a civil intézményekben – mind-mind problémás ma is és az volt közel száz évvel ezelőtt is. A fiatalok nemzeti öntudatra való nevelése és a honvédelem ügyének elmélyítése a mai nemzedékek részére napjainkban is hasonlóan nehéz kihívás és feladat, mint volt a századfordulót követően.

Vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc vezérezredes

A sors szeszélye talán, hogy az 1944. októberi szentesi harcokkal kapcsolatos kutatói munkám során többször is előtérbe került vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc altábornagy, a Ludovika Akadémia parancsnokának neve (kinek köszöntőjéből fentebb idéztünk). A tábornok többször is járt Szentesen. Legutolsó látogatása alkalmával, 1943 májusában, a szentesi repülőtér hivatalos átadásakor nem sejthette, hogy a reptér mögötti területen hal hősi halált egyetlen fia (ifj. vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc. Budapest, 1924. 12. 05. – Szentes, 1944. 10. 09.), és ez a város lesz a végső nyughelye. Nem tudhatta, hogy számára nem adatik meg soha, hogy a fia sírján elhelyezhesse a megemlékezés koszorúját és imádságot mondhasson ott a lelki üdvéért. A háború után soha nem léphetett szeretett hazája földjére. Városunk temetőjében, sűrű bozóttal benőtt, elhanyagolt temetőparcellában sikerült megtalálnom az elesett páncéloshadnagy és további 46 hősi halott katonánk sírját. Az azóta gondozott nyugvóhelyen koszorúk, mécsesek jelzik az utókor gondoskodását. A vitéz Vastagh Györgyről elnevezett, tizedik évét ünneplő helyi hagyományőrző túra is megemlékezési helyei sorába illesztette a Kálváriatemető parcelláját.

Kisbarnaki Farkas Ferenc tábornok

Vitéz kisbarnaki Farkas Ferenc a soproni honvéd-főreáliskola után 1912-ben végezte el a Ludovika Akadémiát. Az első világháborút század-, zászlóaljparancsnokként, majd ezred-segédtisztként harcolta végig. Az orosz, a román és az olasz front mellett – az osztrák-magyar haderő nyugati hadszíntérre küldött „expedíciós" seregteste kötelékében – Verdunnél is megfordult. A háború alatt kétszer sebesült meg, két „kardos" kitüntetést (Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel és kardokkal, Bronz Katonai Érdemérem hadiszalagon kardokkal) kapott. 1927-ben vitézzé avatják. A magyar királyi Honvéd Ludovika Akadémia parancsnoka 1938 és 1943

között. Közben a Donnál a pécsi IV. hadtest harcait vezeti két hónapig (1942. 08. 28.–1942. 09. 18.). 1943-tól a debreceni magyar királyi VI. honvéd hadtest parancsnoka, altábornagy. Hadtestével a kárpáti arcvonalon harcol. 1944. július 26.–augusztus 1. között a magyar királyi 1. honvéd hadsereg megbízott parancsnokaként sikeresen megvédi a Tatár-hágó 90 km hosszú arcvonalát a három elit szovjet hadsereggel szemben (itt találkozott utoljára szeretett fiával). Haditettéért megkapta a Magyar Érdemrend Középkeresztjét hadiszalagon a kardokkal és a csillaggal. Ezeket a harcokat a *Tatárhágó visszanéz* című könyvében örökíti meg (Buenos Aires, 1952). 1944. október 13-tól a „Budapest hídfő" parancsnoka, vezérezredes (1944. 11. 01.) A nyilas-hungarista hatalomátvétel után Szálasi országos elhelyezési kormánybiztossá nevezi ki; 1945. január 8-án beosztásából felmentik. Intézkedéseinek következtében nem válik szovjet hadizsákmánnyá a Magyar Nemzeti Bank teljes aranykészlete, a Magyar Szent Korona, a koronázási jelvények és a világon egyedülálló, felbecsülhetetlen értékű magyar nemzeti bélyeggyűjtemény.

1945-ben Németországba távozik. A normandiai amerikai tábornoki hadifogolytáborból 1946-ban szabadul. 1948-tól részt vesz minden jelentős antikommunista kongresszuson és világkonferencián. A magyar érdekek védelmében két könyvet, számtalan tanulmányt, beszédet és cikket írt. A világ számos országában tett, több mint nyolcvan útján előadásokat tart a magyarság múltjáról és tragikus jelenéről. 1950-ben a népbíróság lefokozza, és távollétében életfogytiglani fegyházra ítéli háborús bűnök miatt. Az ítélet valódi indoka azonban a nyugat-németországi magyar emigráció szervezésében vállalt szerepe. Több emigráns mozgalom vezetésében vállalt szerepet, majd később a nyugat-németországi magyar cserkészetnek szentelte magát. 1962-től haláláig az emigrációba szorult Vitézi Rend harmadik főkapitánya. Németországban hunyt el 1980. április 14-én. A Legfelsőbb Bíróság büntető kollégiuma 1998-ban megsemmisítette a népbírósági ítéletet, a köztársasági elnök a Honvédelmi Minisztérium Rehabilitációs Bizottságának kezdeményezésére eredeti rendfokozatát 2006-ban posztumusz helyreállította.

A marosvásárhelyi katonai alreáliskola hallgatói és oktatói

Kollár László főtörzszászlós
Fotók: Fortepan (Korenczhy László, Zádori Ferenc, Péchy László, Mussa Gymma Réka), Kossuth Lajos Hadtudományi Alapítvány

Felhasznált irodalom

Bonhardt Attila: Kisbarnaki Farkas Ferenc és a rendelkezésre álló levéltári dokumentumok. Hadtörténelmi Közlemények, 120. évf. 1. szám (2007). http://epa.oszk.hu/00000/00018/00065/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_2007_01_203-220.pdf

Garay Lajos: A pécsi m. kir. honvéd hadapródiskola története. Kiadja a m. kir. „Zrinyi Miklós" pécsi honvéd középiskolai nevelőintézet parancsnoksága. Pécs, 1939. című könyvéről. Magyar Pedagógia 49. kötet, 1940.

Csima János: A magyar hadseregfejlesztés távlati terveinek kudarca a második világháború alatt. Hadtörténelmi Közlemények, 1962. 1. http://epa.oszk.hu/00000/00018/00084/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_1962_01_040-066.pdf

Gál Attila: Armis et litteris. A pécsi M. kir. Zrínyi Miklós honvéd gyalogsági hadapródiskola történetéből 1898–1944.
https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/2vhSzakkonyv-magyarok-a-ii-vilaghaboruban-2/armis-et-litteris-a-pecsi-m-kir-zrinyi-miklos-honved-gyalogsagi-hadaprodiskola-tortenetebol-18981944-B58A/

Honvédségi Közlöny a Magyar Királyi Honvédség számára – Személyes Ügyek, 1942 (54. évfolyam, 53. szám.)

Ludovikás Évkönyv, 1941. decemberi szám. A magyar királyi Honvéd „Ludovika" Akadémia Zrínyi Körének évkönyve/ XIX. évfolyam.

Dr. Martinkó József: A magyar királyi honvéd hadapródiskolák (1941–1945). Honvédségi Szemle 1996/6.

Pedagógiai Lexikon 2. Kaczvinczky-Zwingli, Budapest, 1936.

https://epa.oszk.hu/00000/00018/00065/pdf/EPA00018_hadtortenelmi_2007_01_203-220.pdf

https://mek.oszk.hu/04900/04967/html/

http://www.vitezirend.co.hu/CV%20&%20Award/vFF.htm

Június 4.

1931-ben a Pesti Hírlap alapításának 50. évfordulója alkalmából, Igazságot Magyarországnak címmel 184 oldalas különszámot jelentetett meg *(melynek címlapja alapján készült a fenti grafika – 1. kép)*. Dr. Légrády Ottó főszerkesztő egyfajta fegyverként ajánlotta a lap olvasóinak, „a revíziós harc minden küzdő katonájának" az ajándék kiadványt, „hogy teljes fényességében ismerhesse meg a magyar igazságot és megismertethesse azokkal a külföldi jólelkű, elfogulatlan emberekkel, akikkel a sors akár itthon, akár e haza határain túl összehozza; forgassa minden hazafi, amikor csak teheti, bátran e tiszta fegyvert, látni fogja, mily szörnyű ereje van az igazságnak, ha napnál ragyogóbb sugara rávilágít a hazugságra, amely csak a sötétben tud megélni".

A száz évvel ezelőtti, 1920. június 4-én bekövetkezett nemzetcsonkító történelmi eseményen részt vevő magyar delegációt egy nemzetközileg elismert személyiség, gróf Apponyi Albert (2. kép), „az igazságos békerevízió nagy magyar apostola vezette, akit az angol és amerikai köztudat Közép-Európa nagy öregembere elnevezéssel tisztelt meg".

A 3. képen olvasható rövid vers évtizedekig jelen volt a lakosságszámában és területében megcsonkított, ám lélekben és akaraterőben nem megtört magyarok ajkán.

Lejegyezte és a felvételeket készítette:
dr. Murinkó Attila ezredes

A Honvédségi Szemle 2020/4. számának tartalmából

Megjelent és már olvasható a honvedsegiszemle.hu portálon a Magyar Honvédség szakmai, tudományos folyóiratának idei 4. száma. A lapszám a Fókuszban a hibrid hadviselés című, öt tanulmányt közlő tematikus blokkal indul. (Szerzők: dr. Kádár Pál dandártábornok, dr. Farkas Ádám főhadnagy, dr. Keszely László ezredes, dr. Hódos László őrnagy és dr. Kelemen Roland.) Pölöskei János ezredes „A szcenárióelemzésen alapuló haderőfejlesztés lehetséges módszere az MH képességfejlesztése érdekében" című tanulmányában a jövőkutatás fontosságát hangsúlyozza a távlatos döntések meghozatalakor.

Vecsey Mariann százados Afrika és a migráció kérdéskörét elemzi. Ambrus Péter alezredes a „Generációs kihívások kezelése a Magyar Honvédségben" című dolgozata a Vezetés, felkészítés rovatban látott napvilágot. Vauver Viktor alezredes írásában a befogadó nemzeti támogatás katonai feladataihoz szükséges legfontosabb logisztikai képességeket és tényezőket elemzi tanulmányában. Dr. Szakály Sándor hadtörténész a Ludovika Akadémia két világháború közötti parancsnokait mutatja be az olvasónak.

A Hősök országos emlékköve

„Boldog, ki itt jársz, te éretted is
Megszenvedett, ki lent nyugszik, a holt;
Véres harcok verték fel hírét,
De csak a béke katonája volt.”

Gyóni Géza

Egy hatalmas, durván csiszolt, de mégis gyönyörű mészkő monolit (egy darabból vésett emlékkő, kőoszlop, tárgy) a Hősök terének közepén, amely már több mint egy évszázada őrzi és hirdeti az elesett hősi halottaink soha nem múló emlékét. A Hősök országos emlékköve sokáig ezen a néven volt ismeretes. Ismerjük meg regényes sorsának és történelmi kálváriájának a történetét; elődeink legnagyobb áldozatvállalásáért mondott köszönetünkként és a tiszteletünk jelképeként állítunk emléket számukra. Legyen ez az írás a mi koszorúnk a részükre emelt emlékművek lábazatánál. Legyen ez egy virágszál vagy egy mécses meghitt lángja, a jelölt és jelöletlen sírhantjaik felett a világ bármely táján, bárhol is pihenik örök álmukat.

A Magyar Hadviseltek Országos Gazdasági Szövetsége az 1921-es év elején kezdeményezte a katonáink önfeláldozó hősiességét jelképező emlékmű emelését. Azonban a megvalósítás csak majd két évvel később, gróf Klebelsberg Kuno kultuszminiszteri kinevezése után indulhatott meg, 1922 vége felé. A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács 1924. március 16-án írt ki pályázatot a hősök emlékművére „Eszmepályázat” jeligével, amelynek alapgondolata volt, hogy „a magyar fajnak a háborúban kimutatott hősi bátorságát, a magyar katona példátlanul önfeláldozó hősiességét megörökítendő, a nemzet hálája jeléül nagyszabású emlékművet emeljen”. A pályamunkák elkészítésére nem sok idő állt rendelkezésre, mivel a bizottság 1924. május 1-jei beküldési határidővel írta ki a pályázatát, amelyre az idő rövidségét tekintve mégis 190 elképzelés érkezett be.

A kijelölt döntőbizottság gróf Bánffy Miklós „Koporsóját felteszszük az égbe, két szikla közé szörnyű magasságba” című jeligés pályaművét találta elsőre a legmegfelelőbbnek. A gipszmodellel is elkészített emlékművet az Erzsébet és Ferenc József híd között a Gellérthegyen elhelyezett nagyszabású objektumként képzelte el a tervezője. A terv szerint a hegy oldalán robbantással vízszintes sziklafalat, előtte lépcsőkkel összekötött teraszokat alakítottak volna ki, és itt helyezkedett volna el maga az emlékmű. A legfelső részre tervezte el a 10 m hosszú kőkoporsót, amelyet a két oldalán a magyar Szent Koronát tartó szárnyas angyal vigyázná, felettük a kettős apostoli kereszttel. Az alsó teraszon pedig egy oltár állt volna. A tervet végül nem valósították meg, mivel a geológiai szakvélemény rétegcsuszamlásokra figyelmeztetett és maga a gondolat – a Gellérthegy sziklafalának megbontása – és az esztétikai elgondolás nagy berzenkedést váltott ki a polgárok körében. A második helyezett dr. Hoffmann Ottó „Tán honom könnye vagy te nagy folyó” elnevezésű pályaműve lett. Elképzelése szerint a Duna közepén hatszögű fehérmárvány talapzaton egyszerű fekete vaskoporsó állna. Ezt a tervet is elvetették később.

A kultuszminisztérium művészi ügyosztálya 1928. június 19-én tartott ülésén megállapodott egy hatalmas kőlapból álló, monolittömb kialakítású, egyedi emlékmű megalkotásában, amely nem másolata, utánzata egyetlenegy már meglévő emlékműnek sem – legyen az honi vagy más országbeli –, és a legnagyobb mértékben fejezze ki az elesett hősök iránti legmélyebb tiszteletet. Az emlékmű terveit Kertész Károly Róbert államtitkár készítette. A műalkotás 6,5×3×1,3 méter nagyságú és 470 mázsa súlyú monolit mészkő volt, amely a legnagyobb egy darabban kibányászott terméskő volt akkor Magyarországon, és Budapestre hozatala a hat lóval húzott különleges építésű kocsival a budaörsi Fabro bányából hatalmas szállítási nehézségeket támasztott. Az Andrássy út felé néző oldalán az első világháború dátuma (1914–1918) állt, az ellenkező oldalon pedig a felirat: „Az ezeréves határokért.” Az emlékmű tetején egy stilizált kardmarkolatra

A Hősök tere emlékegyüttese, a Millenniumi emlékmű és a Hősök emlékköve

emlékeztető kereszt volt látható. A felállításának helyét a már meglévő, Zala György szobrász által tervezett Millenniumi emlékmű (Ezredévi emlékmű) előtt jelölték ki, amely a magyar honfoglalás ezeréves évfordulójának állít méltó emléket. A jellegzetes momentum a honalapító Árpád emlékét és a nemzet ezeréves történetét szimbolizálja. A félkör alakú oszlopcsarnok, amely 85 méter széles és 25 méter mély, mint valami hatalmas diadalkapu áll arccal a város felé. A félkör alakú oszlopcsarnok középpontján helyezkedik el a főcsoport talapzata, s innen emelkedik 36 méternyire egy sudár oszlop, melynek a tetején levő hatalmas golyón Gábor arkangyal kétszeres életnagyságú bronzszobra áll, kezében a Szent Koronával. Az arkangyalt hordozó oszlop körül sorakozik az emlékmű főcsoportja, Árpád fejedelem és a hat vezér lovas alakjai. Az oszlopcsarnok felső részét bronzból öntött jelképes szoborcsoportozatok díszítik. A bal oldali oszlopos félkörön a Háború vágtató harciszekere és a Munka és Jólét kettős csoportja, a jobb oldali félkörön pedig a Béke nyugodtan léptető kocsija és a Tudás és Dicsőség szoborpárja állnak. A műemléket e szoborcsoport előtt helyezték el úgy, hogy a talajszint alá süllyesztették, körülötte a mai kerítéssel szemben pázsitot ültettek. Ez a tudatosan egyszerű, mégis méltóságteljes

Tizezrek jelenlétében avatták fel a Hősök emlékkövét

Megjelent az ünnepen az ország minden előkelősége — A város utcáin százezerre menő tömeg nézte végig a káprázatos felvonulást — Nagyjelentőségű beszédben avatta fel Bethlen István grót a Hősök emlékkövét. Fényes katonai parádéval fejeződött be a Hősök napja hivatalos programmja

Korabeli avatási grafika az Újság című napilapban

forma egy tömegsírt szimbolizált. Különleges alkalom, feledhetetlen nap volt 1929. május 26-a, hiszen nemcsak a Hősök országos emlékkövét avatták fel, hanem a Millenniumi emlékmű is végleg elkészült harmincévnyi munka után, így az ezeréves történelmet és az első világháború központi emlékművét avatták egyszerre a hősök napján; az avató személyesen Horthy Miklós, Magyarország kormányzója volt. Aznap a főváros összes középületei, az állami hidak, a Dunán horgonyzó hajók zászlódíszt öltöttek, és a város utcáit, házait virággal és nemzeti zászlókkal díszítették fel a háború hőseinek emlékére.

Az Est című politikai napilap az aznapi cikkében így emlékezett vissza az eseményre: „A színes csoportozatokban hol itt, hol ott tűnik fel egy ősz szakállú kis magyar mentés alak, Zala György szobrászművész, az Ezredéves Emlékmű alkotója. Szakálla alól kicsillan a II. osztályú érdemkereszt, melyet aznap adományozott a kormányzó az Ezredéves Emlékmű megalkotójának. A májusi fuvallat meglobogtatja a Hősök emlékköve fejénél a negyven hadi zászlót és az 1848-as szabadságharc tépett lobogóit. A zászlótartók közt négy selyempárnán a przemyśli hadilobogó foszlányai. Fent a magasban repülőgép kering, mint a magyar szabadság szabadon szárnyaló madara (...). Amikor Bethlen István miniszterelnök befejezte beszédét, a kormányzó felé fordult és engedélyt kért a Hősök emlékkövét takaró nemzeti zászló eltávolítására. Az országgyűlés díszruhás hajdúi lépnek most az emlékkőhöz és leemelik a nemzeti lobogót. Felharsan a kürt és az ünnepélyen megjelent összes zászlótartók meghajtják zászlóikat. Áhítatos ünnepi pillanat. A város-

A Hősök emlékkövének avatási ünnepsége

ban megcsendülnek a harangok és a magasba szárnyaló harangkongásba belevegyül a gellérthegyi ágyúk tompa dörrenése (...). Félegy után feloszlatják a rendőrkordont s megkezdődik a százezrekre menő tömeg áramlása a hősök emlékműve felé. Közben szétoszlanak a komor esőfelhők, előbukkan a nap. Ragyogó aranysugara mint a feltámadást hirdető reménysugár tűz le a Hősök emlékkövére. A magyar nemzet így borult le ezen a történelmi napon hőseinek emléke és nagysága előtt."

Az emlékezetes nap jelentőségét az akkori napilapok és újságok hasábjaikon sokáig hangsúlyozták. 1932-ben a tér, az emlékkőnek köszönhetően, a Hősök tere nevet kapta. A tér a két világháború között fontos politikai, egyházi és katonai események méltó helyszíne lett. 1930-ban, a Szent Imre-emlékév alatt, augusztus 20-án az Árpádház szentjeinek ereklyéit is elvitték a hősi emlékműhöz és ráhelyezték őket az emlékkőre. Még jelentősebb az 1938-ban Budapesten tartott Eucharisztikus Kongresszus, amely során az ezredévi emlékművet oltárrá építették át (1991-ben II. János Pál pápa budapesti látogatása alkalmával a tér ismét egy hatalmas oltárrá változott). A vallási esemény előtt az egész teret lekövezték, így ezután katonai díszszemlék, politikai nagygyűlések, állami megemlékezések megtartására is alkalmassá vált. Szerencsére a világháború alatt a Hősök tere nem sok kárt szenvedett a bombázások és a harcok során. A háborút követően sajnos megindult a tér és az emlékmű „ideológiai átalakítása" is. Eltávolították a Hősök országos emlékkövét, és a kommunista rendszer legszívesebben az egész Ezredévi emlékművet eltávolította volna, azonban erre szerencsére nem került sor. 1956. április 4-én, az akkori felszabadulás napján került a helyére, katonai tiszteletadás keretében az új monolit kődarab Nemzeti hősök emlékköve néven, nemcsak a magyar, hanem a szövetségesek katonáinak áldozataira is emlékeztetve.

A Hősök terét 1996 és 2000 között újították fel. Ekkor Szilágyi András tervei alapján új műalkotás került a korábbi Hősök emlékköve helyére. A műalkotás nagyon hasonlít a korábbira, csupán a felirat esett át egy kisebb ideológiai javításon. Most újra csak az oldalán van felirat, ennyi: „Hőseink emlékére". Az Országgyűlés a magyar állam megalapításának ezeréves évfordulója alkalmából és tiszteletére a Hősök terén található Millenniumi emlékmű és a Hősök emlékköve együttesét nemzeti emlékhellyé nyilvánította. Az Országgyűlés „a magyar hősök emlékének megörökítéséről és a Magyar Hősök Emlékünnepéről'' hozott 2001. évi LXIII. törvényben „a magyar nemzet soha el nem múló hálája jeléül, a ma élő és a jövendő nemzedékek okulására, a hősök dicsőségére" minden esztendő május hónapjának utolsó vasárnapját a Magyar Hősök Emlékünnepévé nyilvánította, napra pontosan tíz évvel az utolsó szovjet katona kivonulása után. Azóta évről évre egyre többen hajtanak fejet az ismert és ismeretlen katonák sírjai előtt, és emlékeztetnek minden nemzedéket arra, hogy voltak, akik szükségből vagy elhivatottságból, hitből vagy hazafiságból merítve, de életüket áldozták a sötétség elleni harcban, a legdrágábbat adták a következő nemzedékek életéért cserébe.

A hősök napja május utolsó vasárnapja. Ezen a napon, az emlékezés napján álljunk meg egy percre a napi életünk rohanása közepette, törlődjön ki a szívekből a bosszú, a harag, az irigység, a féltékenység és minden, ami rossz. A hősök napjának olyan nagy ünnepnek kell lennie, amikor leomlanak az embereket elválasztó válaszfalak, és mindenki hazafias, szívből fakadó, lelket felemelő kegyeletes érzéssel vesz részt a hazáért hősi halált haltak emlékének megünneplésében. Látogassunk el ezen a napon hőseink, háborúkban elesett hozzátartozóink sírjához, településünk emlékműjéhez, és áldozzunk azok emlékének, akik a legtöbbet, az életüket áldozták a hazáért, a nemzetért, értünk. Emlékezzünk, hogy szeretett nemzetünk fiatalsága anno mosolyogva, dallal az ajkán s a sapkáján virággal indult a pályaudvarok felé. Hosszú, felvirágozott, búcsúkönnycseppekkel átitatott katonavonatok vitték szeretteinket a harcok mezejére, az öldöklés poklába. Az újabb katonavonatok robogtak, zakatoltak a vérben ázó, lövedékek szaggatta, árokrendszerekkel átszabdalt területek felé, majd egyre több rózsaszínű tábori levelezőlap hozta a hírt a szomorú édesanyáknak, a feleségeknek, hogy szerető fiuk, hitvesük elesett a becsület mezején. Sokak számára sajnos még az sem adatott meg, hogy hozzátartozóikat hazahozathassák, hogy a szülőföldön lelje-

A tisztelet és emlékezés virágai

nek végső nyughelyre. Sokak távoli földekben alusszák örök álmukat, jeltelen sírokban, elhagyatva, elfelejtve.

Legalább ezen a napon gondoljunk rájuk! De ne csak az elmúlt évszázad háborúiban elesettekre terjedjen ki imádkozásunk, köszönetünk és megemlékezésünk. Ne feledkezzünk meg az ő nagyapáikról sem, az 1848/49-es szabadságharc hős, önfeláldozó honvédjeiről sem. Az ő tetteik keltették a csodálatot, az ő küzdelmük a szabad hazáért sok esetben hősi halállal végződött, de önfeláldozó szellemiségük nemcsak a világháborúk katonái számára volt példaértékű, hanem a mai katonagenerációra is hatással kell hogy legyen. Ne feledjük el a tetteiket soha.

Altisztek eskütétele a történelmi környezetben

Hamarosan sok fiatal, pályakezdő altiszt kezdi meg pályafutását a honvédség számos alakulatának kötelékében. A felkészültségüket igazoló megmérettetések után, a meghívott vendégek sokasága előtt ezen a magasztos helyszínen mondták el az altisztek szent esküjének szövegét. A katonaelődhöz hasonlóan, az ő példájukon lelkesülve tettek hitvallást: „…életem árán is megvédem!”.

Zárásként álljon itt Sipőcz Jenő, Budapest 1920 és 1934 közötti polgármestere avatási díszbeszédének egy részlete:

„Magyar Hősök, akiknek emlékét most avatjuk fel, Ti nem haltatok meg hiába a honért. A Ti hősi erényeitek kultuszán, a Ti hősi és önfeláldozó példátok követésén épül fel majdan az új Magyarország!”

Bemutató a 2020-as altisztavatáson

Kollár László főtörzszászlós
Illusztrációk: Helgert Imre –
Négyesi Lajos: A Hősök tere.
A nemzeti kegyelet megszentelt helye.
(Zrínyi Kiadó, 2015),
valamint Kertész László

Felhasznált irodalom

Fábián József: Lapos kő a Névtelen katona sírtömbje helyén. Krónika, 1983/1. szám.

Liber Endre: Budapest szobrai és emléktáblái (Budapesti Statisztikai Közlemények 69/1). A budapesti szobrok és emlékművek története https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/BpStatKozlemenyek_069_1/?query=pet%C5%91fi%20AND%20ko

https://honvedelem.hu/files/files/111233/2018_3_altiszti.pdfssuth&pg=438

https://nagyhaboru.blog.hu/2015/03/27/a_hosok_emlekkove?token=fca2a0935d064f30f34d6fccb6055157

http://pestbuda.hu/nyomtatas/20200226_gonczi_ambrus_duna_tisza_drava_szava_negy_folyonkat_jelkepeztek_a_danubius_kut_szobrai_a_kalvin_teren

http://pestbuda.hu/nyomtatas/20190621_viczian_zsofia_korok_szobrok_mitoszok_a_hosok_tere_regenyes_tortenete_ii_resz

http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1875_november_13_klebelsberg_kuno_szuletese/

https://studhist.blog.hu/2017/08/15/hosok_tere_millenniumi_emlekmu_es_a_hosok_emlekkove

Keresztény ünnepeink: a Szentlélek kiáradása

Ebben az évben május 31-ére és június 1-jére esett pünkösd, a kereszténység – a húsvét és a karácsony utáni – harmadik legnagyobb ünnepe, melyet a húsvétot követő 50. napon ünneplünk. Több, nem csak egyházi hagyomány kapcsolódik hozzá.

Az Ószövetségben az egyik zarándokünnep, amelyen Izrael fiainak meg kellett jelenniük Jahve színe előtt. Neve a történelem folyamán sokat változott. Volt aratási ünnep, az első termés (búza!) ünnepe, de a hetek ünnepének is nevezik, mert 7 héttel a kovásztalan kenyér ünnepe után ülték. Később az első kéve felajánlása utáni ötvenedik nap ünnepe lett. A pünkösd örömünnep volt, amelyen hálát adtak Jahvénak a búzatermésért. Jézus korában az ünnep történelmi jelleget öltött: a Sínai-hegyen kapott Törvény kihirdetésének emléknapja volt, ami az Egyiptomból való kivonulás után, az 50. napon történt, s ilyenkor nagy sokaság zarándokolt mindenfelől Jeruzsálembe.

Az Újszövetségben a Jézus feltámadása utáni 50. nap, a Szentlélek eljövetelének napja. Az Úr Jézus mennybemenetele előtt (ami 40 nappal a feltámadása után történt) megismételte a Szentlélek eljövetelére vonatkozó ígéretét: „megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, s egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig". A várakozás és készülődés napjaiban a 11 apostol és a tanítványok „egy szívvel, egy lélekkel állhatatosan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt", s a közel 120 fős közösségben megválasztották Júdás utódját, Mátyást. Amikor pedig elérkezett pünkösd

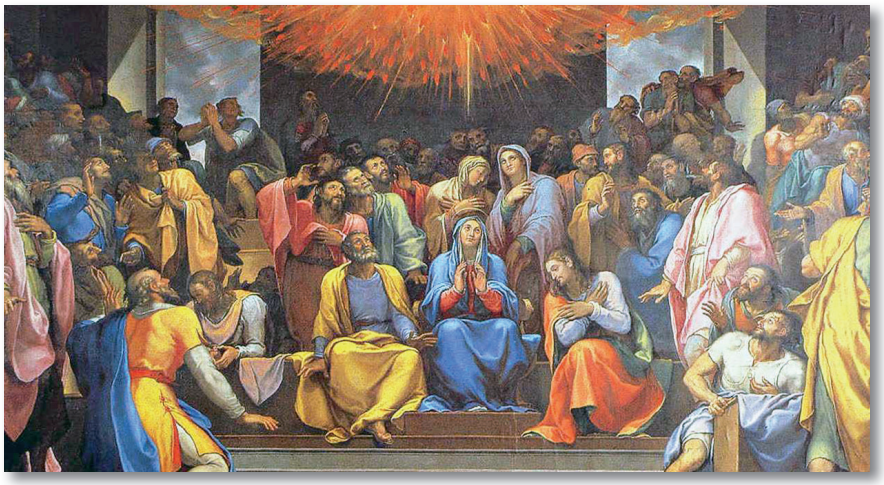

napja, „mind együtt voltak ugyanazon a helyen. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol ültek. Majd lángnyelvek jelentek meg nekik szétoszolva, és leereszkedtek mindegyikükre. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket."

Amikor az összesereglett, mindenféle nyelvet beszélő zarándokok saját anyanyelvükön hallották szólni az apostolokat, csodálkoztak; Péter beszélni kezdett, és elmagyarázta, hogy amit látnak, az a próféciák beteljesedése, és erre a végkövetkeztetésre jutott: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy az Isten azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Krisztussá tette!" E szavak szíven találták őket. Megkérdezték Pétert és a többi apostolt: „Mit tegyünk hát, emberek, testvérek?" „Térjetek meg – felelte Péter –, és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát. Mert az ígéret nektek és fiaitoknak szól, meg azoknak, akiket, bár távol vannak, meghívott a mi Urunk, Istenünk." Még más egyéb szavakkal is bizonyította ezt, és buzdította őket: „Meneküljetek ki ebből a romlott nemzedékből!" Akik megfogadták szavát, megkeresztelkedtek. Aznap mintegy háromezer lélek tért meg.

A liturgiában a húsvét beteljesedésének ünnepe. Mozgó ünnep, azonban az 50. nap a Szentlélek eljövetelének ünnepnapja. Az ünnep tárgya a húsvéti misztérium beteljesedése: a Szentlélek eljövetele, ajándékainak kiáradása, az új törvény és az Egyház születésnapja.

A népi jámborságban minden népnél megtalálható valamilyen formában a tavasz megünneplése. Mégis, legjellegzetesebb talán a pünkösdi király és pünkösdi királyné választása. A tavaszi virágzásban a Szentlélek ajándékát hirdette a híveknek. Az újkígyósiak a pünkösd hajnalán szedett bodzavirágot foganatos orvosságnak tartják. A kiszomboriak a zöld ágakat pünkösdkor nyíló virágokkal is megtűzdelik; az ünnepen kenyeret szoktak elégetni, hamuját a gabonaföldre szórják, hogy az aratás gazdag legyen; szerencsésnek tartották, aki pünkösd hajnalán született. Pünkösdi rózsát szórnak ilyenkor a mosdóvízbe,

hogy egészségesek legyenek. Zöld ággal díszítettek ilyenkor az erdélyi és szepességi szász legények is. Az előbbiek kalapjára a lányok virágkoszorút tettek. Aki a pünkösdi harmatban megmosdik, azon, a palóc litkeiek szerint, nem fog a nyári nap. Számos Mária-kegyhelyünknek, például Csíksomlyónak, Radnának, Mátraverebélynek, Máriakönnyének, Pálosszentkútnak és még több másnak a pünkösd is búcsúünnepe: a Szentlélek hét ajándékát az ő mátkája, az Apostolok Királynéja közvetíti a hívő lelkekbe. Szegedi hiedelem, hogy aki tisztalelkű, az pünkösdkor meglátja a Szentlelket Pálosszentkút vizének tükrében. Írják, hogy a Széphavas tetején egy kápolna romjai láthatók, amelyet a Szentlélek tiszteletére emeltek. Ide gyűlt össze régen minden pünkösdkor a 9 moldvai csángó falu lakossága fehér ruhában, aranyhímzésű fehér zászlókkal, ezt énekelve: Zeng az erdő, zúg a levele Mária örömére... Itt találkoztak csíki testvéreikkel. Zászlóikat összeérintve, együtt mentek a csíksomlyói búcsúra.

A szír Rabula-kódex egy miniatúrája tekinthető a pünkösd első ábrázolásának. A képen Mária az apostolok között áll, a Szentlélek galambja a fejére száll, az apostolok fejére lángnyelvek ereszkednek. A nyugat-európai ábrázolásokon az apostolok egymás mögött vagy félkörben, egymás mellett ülnek, a Szentlélek hosszan elnyúló lángnyelv formájában száll rájuk. Egy másik, bonyolultabb képtípus a pünkösdöt összeköti a mennybemenetellel: egy épület belső udvarán ülnek az apostolok, körben Máriával, a Szentlélek lángnyelvei a fejük fölött, a falon kívül ámuló emberek. E képtípus variációi végigvonulnak Itálián. Máriának kiemelkedő helye van az apostolok között.

Összeállította: Palásti Krisztián zászlós (MH EK HDMKIKO)
Illusztráció: Pinterest.com

Gondolkodjunk!

Kedves Olvasók, de hadd szólítsam önöket, illetve szólítsalak benneteket Barátaimnak, hiszen ezentúl itt, ezen a betűkkel körbeszőtt felületen fogunk találkozni. Azt mondják, hogy az új kapuk új lehetőséget nyitnak meg a számunkra, és bizony, most ez számomra megadatott.

Meggyőződésem, hogy hitünk a végesben a végtelent tükrözi, életünk Istentől vezet az emberhez és az embertől vissza, Istenhez. Az ember soha nem képes felmérni Isten távollétének határait, de a küldetésünk ezen a földön a sajátunk, és azt erővel és bátorsággal kell végeznünk.

Ezért, amikor a szerkesztőbizottság felkért, hogy írjak tanítást ebben a folyóiratban, boldogan mondtam igent. Ha sikerül írásaimban a zsidóságot és az amögött lévő bölcsességet, tudást és – nem utolsósorban – humort olvasmányos módon bemutatnom, akkor elértem a célom. Ugyanis a gondolataink önmagukban is önálló élettel rendelkeznek, ablakot nyitnak a múltra, és csak képzeletünk szab határt, hogy belépve ebbe a világba szemlélőivé vagy résztvevőivé válunk-e ennek az időutazásnak.

Nos, akkor induljunk! Volt egy rabbi, aki minden péntek este az étkezés után a vendégeinek, akik hozzá eljöttek, tanítást adott. Történt az egyik ilyen alkalommal, hogy egyszer csak mindenfajta közlés nélkül felállt, és hátrahagyva vendégeit elvonult az asztaltól. Amikor a tanítványai utánamentek, meglepődve látták, hogy a szobájában fel s alá járkál és magához beszél. Nem értették, hogy mit motyog, így közelebb léptek, és a következő mondatot hallották:

„Vajon mit gondolt a fáraó, amikor a saját szemével látta ezeket a nagy csodákat, amelyek Egyiptomban történtek?!"

Ekkor hirtelen abbahagyta a mászkálást, a vendégeihez fordult, és ezt mondta: „Tudjátok mit? Egyáltalán nem gondolt semmit!"

Ugyanis a gondolkodás hiánya az, ami miatt az ember figyelmen kívül hagyja azokat a csodákat, amik nap mint nap körülveszik, így kizárja annak az esélyét, hogy a legcsekélyebb módon is befolyásolják őt. Értitek? A fáraó logikátlan viselkedésének pont ez lehet a magyarázata. Felfedi a fátylat arról, hogy miért nem változnak meg az emberek nagy események megtörténte után.

A bolygónk nagy bajban van, a tudósok évek óta kongatják a vészharangot, és úgy tűnik, az emberiség semmit nem csinál. Mindenki elmondja, mintegy mantraként, hogy ahogy most élünk, az úgy nem jó, de aztán továbbra is minden úgy folyik tovább, mint eddig. A felismerés megvan, talán még a szándék is a változtatásra, de igazából nem gondolkodnak a következményekről. Márpedig, egyszer a következmény úgy szakad ránk, mint fáraóra a tizedik csapás.

Egy nagyon fontos dolgot szeretnék mondani: mi magunk vagyunk a csodák tárgya, csak mi tudjuk tudatos erőfeszítés révén rákényszeríteni magunkat a „gondolkodásra". Gondolkodjunk az események következményeiről, amelyeket látunk és hallunk.

Az első lecke talán most ez lehet: tanuljunk a fáraó hibájából! Érdemes mindannyiunknak gondolkodnia azon, ami körülöttünk történik.

Totha Péter Joel tábori főrabbi

MÚLTUNK MOSOLYA

A leleményes őrmester, avagy gyalogos ulánusok Vácott

Az 1848-as 12 pont követelései között az 5. a „nemzeti őrsereg”, amelynek nyomán előbb a helyi rendet fenntartó nemzetőrség, majd később, részben ebből, a magyar honvédség alakult meg. E folyamatnak azonban nem csak hősies és felemelő, hanem humoros pillanatai is akadtak, ahogy az alábbi eset is példázza.

A váci bőrsereg

Ezzel a gúnyos névvel illették a helybeliek egy visszaemlékezés szerint azt a nemzetőr alakulatot, amely különös erőkből állt össze. A visszaemlékező Fejérváry Miklós földbirtokos, jogász, politikus, üzletember 125 éve, 1895. szeptember 19-én hunyt el az USA Iowa államában, Davenportban, ahol „a városban parkot, egészségügyi központot is neveztek el róla”. De fia emlékét is kegyelettel őrzik, aki a polgárháborúban, az északiak oldalán harcolva szerzett halálos sebesülést. Az atya 1848-ban kormánybiztosként követte a Vácott történteket, amit Amerikából mesélt el a Pesti Hírlap 1886. május 7-i számában.

A ’48-as áprilisi törvények felszabadították a jobbágyságot, eltörölték az egyházi tizedet és a földesúri kilencedet, közkeletű nevén a dézsmát. A váci püspökséghez tartozó hatalmas káptalani birtokon ettől a pillanattól kezdve munkanélküliek lettek az addig hivatali nemességet élvező dézsmaszedők és tisztviselők, „akik roppant módon aprehendáltak [nehezteltek – *T. G.*] Kossuthra és a szabadságharcra”. Mivel aligha fértek volna meg a tegnap még jobbágy nemzetőrökkel, belőlük külön századot alakítottak, a hatodikat. Jobbára meglett és kényelemhez szokott férfiak voltak, s a visszaemlékező szerint „a negyven éves ember, hiába, nem jó katona. Aki egyszer megkóstolta otthon a hálóköntöst, a komódsapkát [házi sapkát – *T. G.*] és a papucsot – annak már nem sok hasznát veszi Mars”.

Parancsnokuk – ahogy a város környéke összes nemzetőrének – a ceglédi, 1805-ös születésű szenttornyai Bobory György őrnagy lett, aki joggal gondolhatta: legalább egy gonddal kevesebb nehezedik majd a vállára, hiszen e század tagjai valamennyien vadászni szoktak a környező erdőségekben és a káptalani földeken.

Fegyver és fegyelem

Ez a kettő okozta a nemzetőrségben a legnagyobb problémát. Mivel hazánknak nem volt önálló fegyvergyártása, a királyi katonai raktárakból csak nagy sokára tudtak néhány honvédegységet felszerelni, a nemzetőrök csak saját, kezdetleges eszközeikre számíthattak. A fegyelem kérdése egész történelmünk folyamán a legnagyobb fejtörést okozta a hadvezetésnek. Ráadásul az Országgyűlés – hiába a későbbi dicső tábornok, Perczel Mór árulás-kiáltása – vezényleti nyelvként a németet fogadta el, s csak helyenként alkalmazták a magyart. Bobory őrnagy joggal hihette, hogy az uradalmi rendhez szokott, fegyverismerő és -birtokló tisztviselőkkel csakis jól járhat. Keservesen csalódott…

De itt adjuk át a szót a visszaemlékezőnek! „Pedig ebben az időben úgyszólván minden a jó akaratra volt bízva. A kormánynak nem voltak elegendő fegyverei sem; a nemzetőröknek a saját fegyvereikkel kellett volna gyakorlatokra járni.

Ulánus a császári és királyi hadseregben

Ám a hatodik század katonáinak volt annyi eszük, hogy amikor a gyakorlatokra jöttek, rendesen otthon felejtették a fegyvereiket. Nehéz azt cipelni olyan nagy melegben.

Hiába zsörtölődék a kapitány meg Zotományi [!] uram, a buzgó őrmester, a tekintetes közlegény urak másnap is, harmad nap is mindig fegyver nélkül jöttek s az egész gyakorlat magyarosan pipázásba, diskurálásba lyukadt.

– Hol a fegyvere? – kérdé az egyiktől.

– Elromlott.

– Hát ön mért nem hozta el?

– szólított meg a kapitány egy másikat.

– A sógorom vadászik vele.

Egyszóval kifogás volt mindig s a gyakorlatok megtartása egyik napról a másikra maradt."

Mit tudunk az őrmesterről?

A visszaemlékező írásában Bobory őrnagy keresztnevére rosszul, az őrmesterére meg sehogy nem emlékezett, hiába, az események után már negyven év telt el. Mi azonban Bona Gábor kutatási eredményeit is használva bemutathatjuk az utóbbi rövid életútját.

Zottományi Sándor Baján született 1825-ben, 1848-ban már ügyvéd, aki önkéntesként áll be a később elhíresült budai 2. honvédzászlóaljhoz. Mivel ennek létszáma egyre duzzadt, néhányukat a közeli s távoli vidékre küldték a honvédelem helyi ügyeinek megsegítésére. Hogy őrmesteri rendfokozatot kapott, jól mutatja rátermettségét, de azt is: nem hivatkozott nemesi családjára meg ügyvédi mivoltára, s nem igényelt tiszti rangot.

Vácra azért mehetett, mert ott élt bátyja, Zottományi Mihály főjegyző, akiről a Kossuth Hírlapja [korabeli helyesírással Hirlapja; magyar politikai napilap, amelyet Kossuth Lajos pénzügyminiszter korában saját orgánumaként alapított és saját programjával indított meg 1848. július 1-jén, 4000 előfizetővel – *T. G.*] 1848 végén bekövetkezett halálakor azt írta: „ő volt az, ki, még a jobbágyi szolgaság szomorú napjaiban, a papi uradalom zsarnoksága ellen fáradhatatlanul küzdött". [Ezt a zsarnokságot, jó tudnunk, bízvást a fenti 6. századi nemzetőrök gyakorolhatták egykor… – *T. G.*] Zottományi őrmester részt vett a délvidéki harcokban, ahol szeptember 27-től már nem nemzetőr, hanem honvéd őrmester, október 16-tól hadnagy, 1849. március 16-tól pedig már főhadnagy Péterváradon. A vár őrségével teszi le a fegyvert – 24 nappal a világosi fegyverletétel után. Baján 1859-ben a helyi tűzoltók vezetője. 1867 után

Nemzetőr gyalogoslegény és -tiszt

a Bács megyei Honvédegylet tagja, megyei esküdt Óbecsén, 1883-tól járásbíró Zentán, 1885-től Zomborban törvényszéki bíró. Halálának pontos idejét nem tudjuk.

Előmeneteléből kikövetkeztethetjük: nem akármilyen képességei és tettei, ötletei lehettek. Hogy ez utóbbiakhoz bátyja is hozzájárulhatott némi sugalmazással, az aligha kétséges. Zottományi őrmester pedig – mivel ezt a beosztás és a hatékonyság egyaránt így kívánta – átadta a megoldás dicsőségét felettesének.

A különös ulánusok

Az eset csattanójához tudnunk kell: az ulánusok lengyel eredetű könnyűlovasok voltak, akiknek – a kard és pisztoly mellett – fő fegyverük a 263 centiméteres, hegyes végén zászlócskát libegtető lándzsa volt. Magyarhonban persze ilyesmit sem tudtak 1848-ban gyártani, de mivel kaszát igen, ezt a kiegyenesített fegyvert kapták országszerte a nemzetőrök. Akkoriban azt is tudta mindenki: a kard, a puska nemesi fegyver, ez pedig nagyon is paraszti… De adjuk át a szót a visszaemlékező „Fejérváry Miklós Amerikában élt derék hazánkfiának"!

„Végre méregbe jött a kapitány s egy nagy meglepetést készített elő. Mikor a hatodik század egy nap összegyűlt a püspöki lak udvarán, ott egy ponyvával betakart társzekér állt.

– Az urak tanult emberek – kezdé a kapitány –, találják ki, mi van azon a szekéren. Aki kitalálja, káplárrá teszem.

Elkezdtek mindenfélét mondani, krumplit, kukoricát.

– Az van ott, amit az urak legkevésbé szeretnek.

– Hüm – felelte egy pocakos ispán –, csak tán nem fegyver?

– De biz az.

Föltakarták a ponyvát, s előtűnt a tömérdek villogó lándzsa.

– Dicsértessék a Jézus Krisztus! – kiáltá egy púpos nemzetőr.

– Apage satanas! [Távozz, sátán! – *T. G.*] –, ordítá elsápadva egy másik. – Micsoda bolond tréfa ez!

– Nem tréfa ez, urak – dörgött a kapitány szigorúan. – Hanem uccu, mindenik kapjon fel egyet, s ezentúl azt el ne hagyja, mert különben rá találom tűzni az illetőt!

Így lett fölfegyverkezve a hatodik század lándzsával.

Hiába opponáltak egyesek: – Kérem, hiszen lehetetlen az! A lándzsa ulánusnak való. Az ulánus alá pedig ló is kell.

– Az nekem mindegy – vélte a kapitány –, mért maradjunk mindig a régi slendriánnál? Kezdjünk valami újat. Legyenek önök az első gyalogos ulánusok.

S lettek is. Ezentúl kénytelenek voltak magukkal hordani a lándzsákat az egész város mosolygása közt.

Hanem ha valahol egy-kettő akad még e lándzsákból itt-ott, jótállok érte, hogy embervér nemigen szárad rajta. [Érdekesség, hogy 2015-ben a világhálón Vácott megvehető régiségként kínáltak egy kiegyenesített kaszát…– *T. G.*]

Amiből az a tanulság, hogy a potroh és a mondur [mundér, katonai egyenruha – *T. G.*] meglehetősen inkompatibilisek."

Dr. Töttős Gábor

Illusztrációk: HM Zrínyi Nkft.-archív

Altiszti olvasmányok

Az önképzés a Magyar Honvédség minden altisztje számára hasznos időtöltés, elősegíti a szakmai és általános műveltségbeli fejlődést. A magyar és külföldi katonai vezetők életével, a történelmi eseményekkel, meghatározó katonai, háborús konfliktusokkal foglalkozó művek olvasása hozzájárulhat a vezetői készségek fejlesztéséhez, az altisztek különböző időszakokban betöltött szerepének megértéséhez. Az alábbiakban különböző rendfokozati csoportok részére ajánlok általam fontosnak tartott szakirodalmat

Szakaszvezető – őrmester

Torma Béla–Wagner Péter: Homokvihar Bagdadban. Magyar katonák az iraki válságkezelésben 1991–2011 (Zrínyi Kiadó, 2016)

A történettudomány és a szépirodalom határán egyensúlyozó mű eltérő nézőpontokból, de mégis szerves egységben ismerteti az 1991 és 2011 közötti magyar részvételt az iraki válságkezelésben. A könyv az irak–iráni háború végétől az amerikai fegyveres erők kivonulásáig mutatja be a térség politikai, hatalmi és gazdasági konfliktusait, melyek igazi áldozata az iraki nép volt.

Kovács Tibor–Földesi Ferenc: Jutastól Szentendréig. Altiszt- és tiszthelyettesképzés a magyar haderőben (Zrínyi Kiadó, 2012)

A Kovács Tibor–Földesi Ferenc szerzőpáros könyve a magyar altisztképzés történetét dolgozza fel a kezdetektől a közelmúltig. A reprezentatív kiállítású kötetet korabeli dokumentumok, egykori és mai fotók illusztrálják.

John Keegan: A csata arca. A közkatonák háborúja – 1415–1976 (Aquila Könyvkiadó, 2000)

A világszerte az egyik legtöbbet olvasott hadtörténeti munka, A csata arca 1976-ban jelent meg először angolul, és azóta sokszor és sok nyelven kiadták. A szerző, John Keegan akkoriban a sandhursti Királyi Katonai Akadémia hadtörténettanára volt. A csata arca volt az első könyve, amellyel azonnal nagy jelentőségű életműve talán legfontosabb darabját is megalkotta. Az évtizedes oktatói tapasztalat és a katonákkal – köztük a második világháborút csapattisztként megjárt és addigra a brit hadsereg vezetőivé emelkedett főtisztekkel – töltött sok idő sajátos gondolatokat sugallt a szerzőnek.

Stephen E. Ambrose: Az elit alakulat (Gabo Könyvkiadó, 2001)

A 101. légideszant-hadosztály 506. ejtőernyős ezredének Easy százada a világ legjobb gyalogszázadai közé tartozott. Ambrose ennek a roppant figyelemre méltó alegységnek a második világháborús történetét mondja el, az 1942-ben Georgia államban végzett, embert próbáló alapkiképzéstől a D-napon át a végső győzelemig.

Törzsőrmester
– főtörzsőrmester

Stephen E. Ambrose: Civil katonák (Gabo Könykiadó, 2004)

A szerző a brutális, tragikus és időnként nemes küzdelem résztvevőinek nyomába szegődik, hadvezérektől a közkatonákig, és sok száz interjúra támaszkodva döbbenetes élességgel és közvetlenséggel rekonstruálja a háborút mint emberi tapasztalatot. A Civil katonák a második világháború valódi történetét meséli el a normandiai partraszállástól Németország lerohanásáig azoknak a férfiaknak és nőknek a szemszemszögéből, akik a győzelmet megvívták.

Forgács Balázs: Gerillák, partizánok, felkelők. Az irreguláris hadviselés elméletének története – korunk kihívásai (Zrínyi Kiadó, 2020)

Az irreguláris hadviselés egyidős a háborúkkal, elmélete azonban csak a napóleoni hadjáratok utáni időszakban született meg. A kötet ezt a több mint két évszázados időszakot tekinti át: bemutatja a gerilláknak, partizánoknak vagy felkelőknek nevezett harcosok küzdelmeit, az azokat leíró és elemző gondolkodókat, valamint az egymásra épülő és egymást továbbfejlesztő teóriákat számos, köztük magyarul eddig még nem publikált elsődleges forrás alapján.

Csikány Tamás: A szabadságharc hadművészete 1848–1849 (Zrínyi Kiadó, 2015)

A szerző áttekinti a katonai vezetés különböző szintjeit és módjait, így a hadászati és a harcászati szintű vezetést, a várharcok vezetését és a „kisháborús" műveletek irányítását. A szabadságharc egyes eseményeit, illetve időszakát kiragadva mutatja be a katonai vezetést, elsősorban a magyar, de kikerülhetetlenül az osztrák oldalon is.

Kuné Gyula: Egy szabadságharcos emlékiratai (Szépmíves Könyvek, 2017)

Egy könyv, ami Amerikában jelent meg 1911-ben. Egy könyv a magyar szabadságról, az amerikai polgárháborúról és a porosz–francia összecsapásról. Az egyetlen könyv, amelyben együtt szerepel Bem, Kossuth, Lincoln, Ulysses Grant, Moltke és Bismarck. Az egyetlen emlékirat, amelyben egyszerre jelenik meg Buda, Világos, New York, Washington, Berlin, Párizs és Sedan. És a Közel-Kelet. Az egyetlen memoár, ami három háború személyes története. Hogy mi köti össze mindezeket? A szerző maga, Kuné Gyula, avagy Julian Kuné, az erdélyi származású honvéd, aki 1849-ben követte Bem apót Szíriába. Innen aztán Bristol és London következett, majd Amerika. A polgárháború után újfent Európa, ezúttal a korabeli kontinensviadal, a világháborúkat megelőző legnagyobb európai háború véres mindennapjai: a francia–porosz összecsapás, Párizs ostroma, a francia kapituláció. Kuné nemcsak koronatanúja, hanem tudósítója is az eseményeknek, hiszen európai visszatérésére már újságíróként kerít sort, s afféle oknyomozó riporterként vonul ki a frontvonalra.

Zászlós–főtörzszászlós

Szun-ce: A háború művészete (Helikon Kiadó, 2019)

A háború művészete az elmúlt kétezer év legnagyobb hatású hadtudományi műve Kínában és egész Kelet-Ázsiában. Szerzője, a Kr. e. 6–5. században élt hadvezér, Szun-ce a hagyományos értelemben vett hadi ügyek mellett a versenyhelyzetekben alkalmazandó taktikával és stratégiával is foglalkozik, tanításait pedig a mai napig az élet legkülönbözőbb területein alkalmazzák.

Kolozsvári Sándor: Magyar katonák Szíriában. Egy különleges misszió Aleppóban 1974–1983 (Zrínyi Kiadó, 2020)

Dr. Kolozsvári Sándor ny. ezredes könyve nem szokványos memoárkötet, sokkal inkább egy személyes

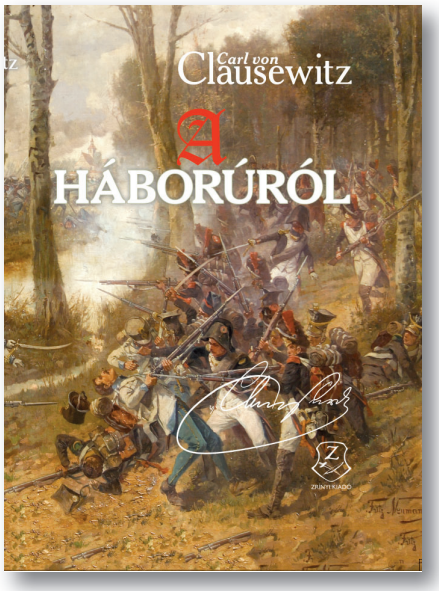

élményekkel, időskori töprengésekkel sűrűn átszőtt korrajz, amely magában foglalja egy különleges bajtársi és alkotóközösség sorsának alakulását, bemutatva a Magyar Néphadsereg egykor volt aleppói missziójának történetét.

Carl von Clausewitz: A háborúról (Zrínyi Kiadó, 2014)

A nagy francia forradalom, majd a napóleoni háborúk a hadviselésben új korszak beköszöntét jelentették. Elengedhetetlenné vált új, általános érvényű összefüggések megállapítása és rendszerbe foglalása. Ezt a korszak kétségtelenül legjelentősebb katonai teoretikusa, Carl von Clausewitz oldotta meg leginkább időtállóan. A Zrínyi Kiadónál megjelent legújabb magyar változat az eredeti német mű újrafordítása, mely a katonai műveltség szélesítéséhez kíván hozzájárulni.

Resperger István–Kiss Álmos Péter–Somkuti Bálint: Aszimmetrikus hadviselés a modern korban. Kis háborúk nagy hatásai (Zrínyi Kiadó, 2014)

E tanulmánykötet az első olyan munka magyar nyelven, amely átfogóan foglalkozik az aszimmetrikus hadviseléssel. A téma aktualitását az adja, hogy a második világháború óta vívott fegyveres konfliktusok 85-90 százaléka az állam (vagy az idegen megszálló) biztonsági erői és a nem állami hadviselők közötti harc, amely jórészt az állam határain belül zajlik, de gyakran átcsap a határokon is és nemzetközi dimenziót nyer.

Stanley McChrystal: Csapatok csapata. Szervezeti együttműködés és elköteleződés felsőfokon (HVG Könyvek, 2019)

Hogyan egyesítsük a kis csapatokra jellemző rugalmasságot és összetartást a nagy szervezetek lehetőségeivel és erőforrásaival? Stanley McChrystal tábornok óriási, nemzetközi szövetségesekből álló, hierarchikus felépítésű, fegyelmezett hadi gépezetet vezetett, ám az al-Káidával szemben mit sem számított létszámbeli, felszerelésben és kiképzettségben megmutatkozó fölényük. A hadsereg hagyományos működése nem felelt meg napjaink hadviselésének, ezért McChrystal a háború kellős közepén átláthatóan kommunikáló, decentralizált hálózattá alakította csapatait.

Porkoláb Imre: A stratégia művészete. Szervezeti innováció kiszámíthatatlan környezetben – Szun-ce gondolatai alapján (HVG Könyvek, 2019)

Napjaink kiszámíthatatlan üzleti környezete nagymértékben hasonlít Szun-ce korának hadviselési viszonyaihoz. A stratégia művészete Szun-ce tanításaira épülve mutat be egy olyan szemléletet, amely képessé tette a legnagyobb hadvezéreket és vállalati vezetőket arra, hogy felülkerekedjenek a káoszon és kiszámíthatatlan helyzetekben is győzedelmeskedjenek. A kötet eligazítást nyújt a dinamikusan változó környezetben folyamatosan megújulásra és innovációra törekvő szervezetek és a csúcsteljesítményt célul kitűző csapatok számára, és való életből vett példái segítségével bepillantást enged napjaink legsikeresebb vezetőinek módszereibe.

Bogya Sándor főtörzszászlós
Illusztrációk: HM Zrínyi Nkft.-archív

A csillagok útján

A közelmúltban jelent meg az ismert szerkesztő, szakíró, Tőrös István tollából és a Zrínyi Kiadó gondozásában *A csillagok útján – Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós* című kötet. A szerző a könyv lapjain egy aktív életpályát mutat be. Köszönet a könyv alkotóinak az alapos és gondos gyűjtőmunkáért, mert sikerült egy olyan dokumentumot összeállítani, amelyből az olvasó megismerheti a hús-vér Farkas Bertalant. A kötet egy olyan embert mutat be, akit tehetsége, rátermettsége, akarata és kitartása alkalmassá tett egy embert próbáló tett végrehajtására. A könyv lapjain kirajzolódnak az első és eddig egyetlen űrhajósunk életének legboldogabb, legsikeresebb pillanatai, de hétköznapi problémái, vívódásai, botlásai is.

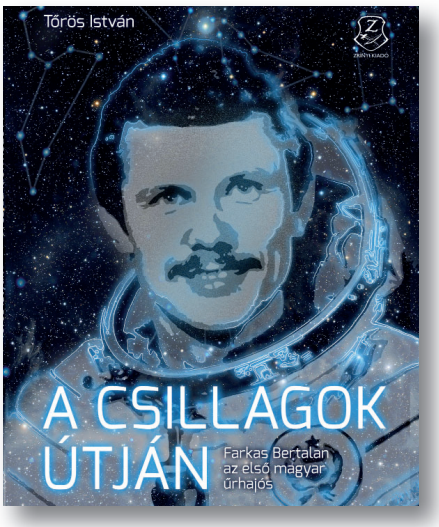

A szerző, Tőrös István az életpálya időrendiségét hűen követve, rengeteg eredeti fénykép felhasználásával építi fel a művet.

Napjainkban új korszak kezdődik a magyar űrtevékenységben. Kormányszintű döntés született az évtizedekre visszanyúló magyar–orosz „űregyüttműködés" megerősítéséről; a tervek szerint néhány éven belül újabb magyar űrhajós részére adatik meg a kozmikus kiküldetés, az űrutazás lehetősége. Az új misszió sikeresebb végrehajtása érdekében is célszerű értékelni Farkas Bertalan űrrepülését.

Baj Attila István

Tőrös István: A csillagok útján – Farkas Bertalan, az első magyar űrhajós. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2020, 172 oldal

Egészségünk védelme és a hatékony munkavégzés

A katonák egy része esőben, sárban, szélben, hóban, fagyban vagy éppen kánikulában hajtja végre feladatait, míg mások négy fal között, irodában végzik napi munkájukat. Írásomban ez utóbbiak számára szedtem csokorba néhány praktikus jó tanácsot.

Égő, fáradt szemek

A képernyő helye akkor megfelelő, ha 65-70 centiméterre van a szemünktől, és enyhén lefelé nézve tudunk dolgozni. Ennek ellenére, ha egész nap a monitor előtt ülünk, gyakran tapasztalhatjuk, hogy lankad a figyelmünk és vibrálnak a betűk a szemünk előtt. Emiatt nehezebben koncentrálunk majd, ami rontja a munka hatékonyságát.

Ilyenkor jön jól a fáradt szemet felfrissítő szemtorna. Elsőként vegyünk mély lélegzetet, és nézzünk egymás után fel és le, jobbra és vissza, majd a másik irányba, végül mindkét oldalra, keresztirányban. A gyakorlatot ötös sorozatokban végezzük, és mindig hunyjuk be köztük a szemünket öt másodpercre. Amíg a számítógépen dolgozunk, a monitor mellett kapcsoljuk fel az asztali lámpát, és egészen a munka végeztéig égjen.

Mire figyeljünk ülőmunka közben?

Az irodai munkában nemcsak a szem épségére kell ügyelni, hanem arra is, hogy hogyan ülünk. Az íróasztal ideális magassága 70 centiméter. Ehhez viszonyítva kell beállítani a helyes tartást is: a törzsünk és a combunk, valamint a combunk és a lábszárunk 90 fokos szöget zárjon be egymással. Ügyeljünk rá, hogy óránként tartsunk legalább 10 perc szünetet, sétáljunk egyet a folyosón vagy menjünk le a büfébe, esetleg az épület elé levegőzni. A lényeg, hogy ne üljünk egy helyben.

Ha állva dolgozunk

Az állómunka jár a legnagyobb fizikai terheléssel a szervezetnek: a fáradtság mellett lábgörcsöt, talp-, boka-, derék-, hát- és nyakfájdalmat tapasztalhatunk, amihez feszült, merev izmok és izületek társulhatnak. Ezért munka közben időnként húzzuk ki magunkat és mozgassuk át a tagjainkat. Legalább óránként szakítsunk időt egy pár perces sétára, mozgásra. Ha lehet, a feladatunk egy részét végezzük ülve vagy térdelve!

Munkaközi szünetben, ha van rá lehetőség, polcoljuk fel a lábunkat. Ha az egyik kezünket többet használjuk, végezzünk gyakorlatokat a másik oldali végtagunkkal is. Fontos a megfelelő cipő viselése is: legyen hajlékony, rugalmas, de egyben masszív talpú, legfeljebb 4 cm-es sarokkal! Ha van rá lehetőségünk, válasszunk olyat, amelyik nemcsak a lábfejet, hanem a bokát is tartja.

A lehetőségekhez képest figyeljünk oda ezekre a látszólag apróságnak tűnő dolgokra – vigyázzunk legnagyobb kincsünkre, az egészségünkre!

Surányi Barnabás zászlós

Humor

Tigris

Kovács őrmester fáradtan esik haza a háromhetes gyakorlatról. Amint belép a lakásba, a fia rögtön nekiesik:

– Apa, vigyél el a cirkuszba!

– Dehogy viszlek! Most értem haza és nagyon fáradt vagyok.

– De apa, a plakáton az van, hogy egy meztelen nő lovagol egy tigrisen!

– Na jó – adja be a derekát az őrmester –, úgyis rég láttam már tigrist.

Tarifa

Szabó szakaszvezetőnek fáj a foga, elmegy hát a fogorvoshoz. Meglepve látja, hogy nem a megszokott orvosa rendel, hanem egy fiatal fogász. A doki megvizsgálja, majd így szól:

– Hát, szakaszvezető úr, ezt a fogat sajnos ki kell húzni.

– És mennyibe fog ez nekem kerülni? – kérdi Szabó.

– Nézze, mivel kezdő vagyok, mit szólna 1000 forinthoz – óránként?

Szakmai profizmus

Nagy zászlós étterembe viszi a családját. Míg várnak a rendelésre, a kisebbik fia egy kétszázas érmével játszik, amit egy óvatlan pillanatban lenyel.

– Segítség – kiált fel a zászlós –, a fiam lenyelt egy pénzérmét!

Erre az egyik asztaltól felpattan egy vendég, rövid kotorászás után kiveszi a gyerek szájából a pénzt.

– Nagyon köszönöm, uram! – hálálkodik a boldog apa. – De hogyan csinálta? Csak nem parafenomén?

– Nem, uram – mosolyog az önkéntes segítő –, az adóhivatalnál dolgozom.

Taktika

Gál főtörzsőrmestert kérdezik a kollégái:

– Hogy van az, hogy te az ellátó altiszt legidétlenebb viccein is nevetsz?

– Tudjátok, ez azért van, nehogy még egyszer elmesélje – hangzik az elmés válasz.

Találós kérdés

A katonák találós kérdésekkel múlatják az időt, míg várnak az étkezdében. Az egyik megkérdezi:

– Mi a különbség a véletlen és az üvegtál között?

Mindenki csóválja a fejét, nincs még ötlet sem.

– Ez pedig egyszerű: A véletlen lehet fatális – hangzik a válasz.

Csillagok

Sajtos őrmester kinéz lefekvés előtt az ablakon, majd fejcsóválva így szól a feleségéhez:

– Drágám, milyen érdekes, hogy tegnap tele volt az ég csillagokkal, ma meg nem látok egyet sem.

– Tudod – kezdi a felesége –, ez azért van, mert amikor tegnap rákérdeztem, hogy merre voltál egész nap, te lehazudtad az összeset az égről.

Lóvásár

A huszár egy lóra alkudozik a vásárban.

– Aztán mondja, bátyám, jól fut-e a ló?

– Jól ám! Tíz kilométert egyhuzamban!

– Akkor nem kérem, az nekem nem lesz jó.

– De hát mi a baj vele? – kérdi az eladó.

– Hát, nyolc kilométerre lakom a laktanyától, ha ez a ló tízet fut, akkor kettőt vissza kellene gyalogolnom hazáig.

Tigyi István Zsolt főtörzszászlós

Honvéd Altiszti Folyóirat

Megjelenik évente hat alkalommal, minden páros hónapban

Kiadja a Magyar Honvédség Parancsnokság
A KIADÁSÉRT FELEL:
Dr. Böröndi Gábor altábornagy

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
Elnök:
Kriston István főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa

Tagok:
Balog Sándor főtörzszászlós
Bálint Ákos főtörzszászlós
Bogya Sándor főtörzszászlós
Dr. Murinkó Attila ezredes
Soós Lajos főtörzszászlós
Tigyi István Zsolt főtörzszászlós
Tömösközy Tamás Kálmán zászlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság – Zrínyi Kiadó

FELELŐS VEZETŐ:
Kulcsár Gábor ügyvezető
A ZRÍNYI KIADÓ VEZETŐJE:
Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán
Szerkesztő: Gáspár Katalin
Olvasószerkesztő, korrektor:
Apagyiné Gáspár Jolán
Tervezőszerkesztő: Gábor Mariann
Címlap: Kertész László

Szerkesztőségi titkár: Pásztor Júlia
A szerkesztőség címe:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B
Telefon: 272-02, 459-5355,
fax: 459-5354
e-mail-cím: kiss.zoltan@hmzrinyi.hu
pasztor.julia@hmzrinyi.hu
Nyomdai kivitelezés:
HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. Sokszorosítóüzem
Felelős vezető: Pásztor Zoltán
Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917
A folyóirat teljes terjedelmében olvasható a www.honvedelem.hu portál kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja az Európai Katonai Sajtószövetségnek (EMPA)

Történelmi visszatekintés

Emlékezés Trianonra

FELSŐTÁRKÁNY

Eger megyei jogú város északi határán, a Bükk kapujában található település 10 évvel ezelőtt felavatott emlékművel emlékezik a történelmi jelentőségű eseményre. A község önkormányzata állította fel Rab Imre alkotását, amelyet Juhász Judit és Kakuk Pál által összeállított emlékmű-sor keretén belül 2010. június 4-én avattak fel.

IGAZSÁGOT MAGYARORSZÁGNAK

Az egykoron meghatározó Pesti Hírlap ötvenéves fennállása alkalmából, 1931-ben kiadott, Trianonra emlékező különszám címlapja a nemzeti színű szalaggal kiegészítve.

TISZAÖRS

A Hortobágy szomszédságában fekvő Tiszaörs Trianon-emlékhelye.

VELENCE

„Nem, nem, soha!" – így szól a gránitba vésett üzenet Velencén.

Összefoglalta és a felvételeket készítette: dr. Murinkó Attila ezredes